

BEWERKEN

Jaargang 12
September 2011

Waar wrijving is, ontstaat glans

Met MVO en innovatie uit het dal

Het geheel is meer dan de som van de delen

**Vinger aan de Haagse pols nu
meer nodig dan ooit!**

Zie het als een marsroute

1961-2011: 50-JARIG JUBILEUM FURUKAWA ROCK DRILL

Innovatieve ontwerpen die duurzaam en betrouwbaar zijn, dat zijn de basiswaarden van Furukawa, immer sinds haar oprichting in 1875. De divisie Furukawa Rock Drill werd opgericht in 1961 om zo te beginnen met het marketen van de eigen producten in de rest van de wereld, die tot voor die tijd enkel geproduceerd werden voor het eigen gebruik door Furukawa. Sindsdien zijn er meer dan 150.000 hydraulische sloophamers en talrijke sloopgrijpers, beton- en staalscharen, rupsboormachines en Jumbo-installaties geproduceerd en wereldwijd verkocht.

Dit jaar zal de vijftigste verjaardag van de Furukawa Rock Drill (FRD) divisie, ondanks de aardbeving en tsunami-ramp in Japan eerder dit jaar, worden gevierd. De viering van deze mijlpaal van 50 jaar productie zal worden gehouden tijdens een van de grootste exposities voor de sloop en bouw, de Steinexpo 2011.

Als enige fabrikant presenteert Furukawa u drie verschillende methoden voor het verkrijgen van materialen, waaronder de klassieke manier van boren en springen, de hydraulische sloophamers en de nieuwste innovatie, de Xcentric Ripper. Ook na de Steinexpo kunnen op verzoek en in overleg met Saes International B.V. diverse productdemonstraties bijgewoond en/of georganiseerd worden.

XP-serie

Door continue ontwikkelingen en een ervaring van meer dan 50 jaar, presenteert FRD u een volledig gamma van hydraulische sloophamers, geschikt voor alle soorten graafmachines. Het optimaal gebruik van materialen, gecombineerd met een constante verhouding tussen vermogen en gewicht, resulteert in meest optimale prestaties. Een nieuw ontwikkeld dempingssysteem minimaliseert de trillingen naar de graafmachine en daarmee de belasting op de machinist aanzienlijk. In combinatie met een nieuw ontwikkeld frame is een reductie van het geluidsvermogensniveau van 6 dB (A) bereikt. De XP-Serie sloophamers, met een operationeel gewicht variërend van 840 tot 6.500 kg, zijn geschikt voor graafmachines van 10 tot 100 ton.

HCR-serie

FRD zal tijdens de Steinexpo voor de eerste keer in Europa het nieuwste model van de rupsboormachine HCR910-DS introduceren. FRD rupsboormachines zijn bekend om hun eenvoudige bediening en de hoge productie. De HCR910-DS heeft een operationeel gewicht van 10 ton, boort 65-90mm diameter gaten en maakt gebruik van de HD709 drifter, de meest compacte tophamer in zijn gewichtsklasse. Met dit model completeert FRD het gamma van HCR-modellen. Verder toont FRD de HCR1500-EDII en de DCR20. Alle FRD rupsboormachines voldoen aan de EU-emissie-eisen Tier 3.

Distributie

Saes International B.V. is reeds meer dan 25 jaren de exclusieve en trotse distributeur van FRD/Furukawa sloopgereedschappen voor de Benelux. Graag informeren wij u nader over het FRD productengamma en over hetgeen dat FRD en wij voor u kunnen betekenen. Voor een voorproefje verwijzen wij u vast naar onze website, waar u naast technische documentatie ook foto- en videomateriaal vindt. Graag tot ziens.

SAES INTERNATIONAL B.V.

Lozerweg 10-14, 6006SR Weert

tel. +31 495 561929, fax +31 495 561896

www.saes.nl

o. a. in dit nummer van BEwerken:

breken & sorteren

- 4... Waar wrijving is, ontstaat glans
- 10... Slim slopen tool: nadenken in plaats van blindvaren
- 14... Andere activiteiten maar gemeenschappelijk belang leidt tot samenwerking
- 18... Wabo: wat gaat er de komende tijd verder nog veranderen
- 25... Met MVO en innovatie uit het dal
- 26... Max de Vries van BRBS Recycling: "Vinger aan de Haagse pols nu meer nodig dan ooit!"
- 32... Goud in de klike
- 34... VVD delegatie op bezoek bij HKS Metals

en verder...

- 8... Op weg naar duurzaam beton
- 17... Implementatie gewijzigd LAP2 sorteert nog onvoldoende effect voor grof huishoudelijk afval
- 22... Arbeidsinspectie vraagt met filmpje aandacht voor veilig werken
- 33... Uit Europa

- 7 Atsma wil naar 83% afvalrecycling in 2015
Van het huishoudelijk afval wordt maar de helft gerecycled. Ook van afgedankt textiel wordt slechts 50% opnieuw gebruikt. Ondanks dat Nederland al 80% van al het afval van huishoudens en bedrijven hergebruikt, blijven nog veel kansen onbenut.
- 9 Door constructief met alle partijen gezamenlijk op te trekken, bereik je een optimaal resultaat
BRBS Recycling ontplooit haar activiteiten op een markt waarin ook diverse leden van Vakvereniging Het Zwarte Corps werkzaam zijn. Die verwevenheid maakt dat beide organisaties, met name op het gebied van arbeidsomstandigheden, veelvuldig samen optrekken.
- 12 Herstel bouw komt langzaam op gang
Dit jaar groeit de Nederlandse economie harder dan tot voor kort werd aangenomen. Onlangs verhoogde het Centraal Planbureau (CPB) de groeiverwachting voor 2011 tot 2 procent en voor 2012 tot 1,75 procent. Ook de bouw gaat weer bijdragen aan de economische groei.

TRAMAT

WATERNEVEL SOLUTIONS VOOR Δ UW STOF

Indoor stofbeperking met “RE-DUST NEVEL”

**En ook voor outdoor stofbeperking met verschillende nevelkanonnen
en o.a. rotatie verneveling**

Geachte lezer,

Het zal niemand in de afval- en recyclingsector zijn ontgaan. Staatssecretaris Atsma heeft onlangs de lang verwachte Afvalbrief naar de Tweede Kamer gestuurd. Hij wil 'meer waarde uit het afval' halen en streeft naar 83% recycling in 2015. De inbreng van BRBS Recycling is duidelijk in de Afvalbrief terug te vinden en

De Afvalbrief

het siert de Staatsecretaris van Milieu dat hij veel oog heeft voor preventie en recycling. Met voldoening citeer ik uit de brief onder meer "... opstellen van einde-afval criteria voor puingranulaat".

Ook het feit dat gemeenten meer moeten sturen op sorteren en dat het oogmerk van sorteren er één moet zijn om zoveel mogelijk recycling te realiseren, is een kolfje naar de hand van de echte recyclingbedrijven (lees: leden van BRBS Recycling). Te vaak worden nu nog door sloopbedrijven en ook matig tot slecht presterende sorteerbeidrijven alleen de hele interessante materialen uitgesorteerd en doet marktwerking de rest. Met de huidige extreem lage verbrandingstarieven is de keuze dan al snel gemaakt.

De aan de Staatsecretaris gestuurde brief, waarin gepleit wordt voor het behoud van de stortbelastingen, ondertekend door alle betrokken branches uit de afvalsector, heeft hij helaas naast zich neergelegd. De vraag is of zijn alternatief, het willen instellen van 14 stortverboden, wel voldoende compensatie biedt.

De gestelde doelen voor 2015 zijn een stap in de goede richting, waarbij de Staatsecretaris erop kan rekenen de recyclingsector aan zijn zijde te vinden.

Op zich lijkt de Afvalbrief niet ongunstig voor de recyclingsector en mag het wellicht een lichtpuntje voor de recyclingbedrijven zijn in een toch zware tijd die de sector doormaakt van krimpende markt volumes. Een teruggang van meer dan 30% in twee jaar tijd is niet makkelijk op te vangen ook al voorspelt het EIB een lichte stijging van het bouwvolume. Des te meer is er binnen de sector een gezamenlijk belang waar hard aangewerkt wordt.

Daarnaast werkt BRBS Recycling samen met relevante coalitiepartners voor een optimale verwerking van afvalstromen. En optimaal mag gelezen worden in de zin van milieuhygiënisch, arbeidsomstandigheden en materiaalhergebruik.

Middels goede contacten met onze ketenpartners zoals de zand- en grindproducenten en de sloopaannemers komen we tot goede afspraken.

In dit nummer leest u hier mee over.

Op arbeidshygiënisch gebied werkt de recyclingsector samen met andere afvalbranches en Vakverenigingen zoals Het Zwarte Corps om onder meer te komen tot de onlangs door de Arbeidsinspectie geaccepteerde Arbo-catalogus.

Verder in dit nummer van BEwerken ben ik zeer content met de visie van de Raad van Advies inzake recycling.

Ik wens u veel leesplezier.

Jan Schuttenbeld
Voorzitter BRBS Recycling

Waar wrijving is, ontstaat glans

In de bouw zijn recyclinggranulaten ogenschijnlijk een concurrent van zand en grind. Ir. Leonie van der Voort, algemeen secretaris van Cascade, de vereniging van zand- en grindproducenten in ons land, bestrijdt deze opvatting. "Het nuttig toepassen van deze secundaire grondstoffen is een gegeven in het hedendaagse grondstoffenbeleid. We kunnen dan ook veel beter kijken naar wat ons bindt dan wat ons scheidt," stelt zij resoluut.

In het verleden ging de winning van zand en grind in ons land veelal ten koste van het landschap. Kritiek bleef dan ook niet uit en de winning stond zelfs enige tijd op een laag pitje Van der Voort: "Waar nodig vulden wij tekorten aan met import vanuit ons omliggende landen. Maar ook daar neemt de druk toe het roer om te gooien. De leden van onze vereniging hebben daar tijdig op geanticipeerd en staan, zonder uitzondering, alleen nog het duurzaam winnen van zand en grind voor. Dat wil zeggen dat zij zich nog uitsluitend bezighouden met projecten met een maatschappelijke meerwaarde. Bovendien moet een goede ruimtelijke en landschappelijke inpassing gewaarborgd zijn. Zo willen zij, net als de leden van BRBS Recycling, een bijdrage leveren aan een duurzame grondstoffenvoorziening.

Veelzeggend in dit kader is de opmerking dat de leden van Cascade bij voorkeur samenwerken met wethouders met visie en weinig geld. In ruil voor medewerking krijgen zij een natuurgebied terug, dan wel een recreatiegebied of een locatie waar wonen aan het water mogelijk is. Ontwikkelingen die als gevolg van minder financiële armslag bij de overheid anders nimmer van de grond zouden zijn

gekomen. "Inmiddels is deze aanpak ook in het buitenland niet onopgemerkt gebleven. Duitsland heeft al te kennen gegeven dit concept te willen adopteren," aldus Van der Voort.

Naast het duurzaam winnen van zand en grind staat Cascade eveneens duurzaam transport voor. Als het even kan, gaat de voorkeur uit naar transport over water. Van der Voort: "Voor de CO₂-footprint en in het kader van duurzaamheid is dit de meest aangewezen weg. Maar een forse CO₂-reductie weten wij ook te bewerkstelligen met onze natuurontwikkeling."

Samenwerken

Waar wrijving is, ontstaat glans. Een credo dat Van der Voort nogal eens laat vallen. "100% nuttig hergebruik van secundaire grondstoffen is en blijft, ook voor ons, uitgangspunt van het grondstoffenbeleid. Het aandeel secundaire grondstoffen bedraagt momenteel zo'n 20%. Het spreekt voor zich dat wij de ontwikkelingen op de voet volgen, ook al blijkt uit onderzoek dat dit percentage redelijk constant blijft. Gezamenlijk kunnen BRBS Recycling en Cascade in een substantieel deel van de benodigde bouwgrondstoffen voorzien. Dat zij een stukje van de markt afsnoepen,

deert ons niet. Ieder weldenkend mens zal immers voor recycling zijn! Wij in elk geval wel. Naar toekomstige generaties toe zijn wij immers gehouden zuinig met onze primaire grondstoffen om te gaan. In dat licht gezien zet ik graag de deur open voor meer samenwerking. Bijvoorbeeld op het gebied van monitoring, beleidsontwikkeling, etc." vervolgt Van der Voort.

Duurzame toepassing

Over wat duurzaam is en wat niet, zijn de meningen verdeeld. Dat geldt ook voor gebruik van primaire en secundaire grondstoffen. Van der Voort: "Om valide uitspraken te kunnen doen waar de grootste milieuwinst en kostenreductie valt te behalen zul je het gebruik van primaire en secundaire grondstoffen per toepassingsmogelijkheid goed met elkaar moeten vergelijken. In mijn optiek begint dit al bij de winning c.q. de voorbereiding van primaire en secundaire grondstoffen. Vervolgens is het zaak om ook kritisch te kijken naar het benodigd transport. Het onnodig slepen met grondstoffen is natuurlijk uit den boze. In dat licht gezien is mobiel breken van steenachtige materialen en het ter plaatse hergebruiken van recyclinggrandaat een uitstekende toepassing. Maar ook het effect op ander grondstoffengebruik

Leonie van der Voort geflankeerd door Sjoerd Kloetstra (links) en Ton Driessen (Zand en Grind Cementbouw)

moeten partijen onder ogen zien. Neem bijvoorbeeld het toepassen van recyclinggranulaat als fundatiemateriaal. Naar verluid zijn hier substantiële besparingen op de laagdikte van asfalt mee te realiseren zonder afbreuk te doen aan de gebruikswaarden. Omgekeerd slaat op andere terreinen de balans door in het voordeel van primaire bouwgrondstoffen. Als je een weg wilt funderen die in de nabijheid van een zandwinning ligt is het natuurlijk niet erg verantwoord om van heinde en ver granulaat aan te voeren. Waar het mij om te doen is te komen tot een rangorde van welke grondstoffen in een concrete situatie de voorkeur hebben. Aan de hand van zo'n gegeven zou je je vervolgens moeten laten leiden."

Blij verrast

Hoewel zij nog maar een klein jaar als algemeen secretaris werkzaam is bij Cascade en zij zich daarvoor op totaal andere terreinen bewoog, geeft Van der Voort blij te weten hoe het er in de recyclingsector aan toe gaat. "Met het oog op de mogelijkheden van samenwerking op de diverse beleidsterreinen die ons binden, heb ik een blik in de keuken mogen werpen bij één van de leden van BRBS Recycling. Kort gezegd was dit werkbezoek voor mij een

'eye opener'. In deze sector zijn de bedrijven op zeer professionele wijze werkzaam en geven zij blij duurzaamheid hoog in het vaandel te hebben staan. Ik was hierdoor blij verrast. Nog verbazingwekkender vond ik de toepassingsmogelijkheden van betongranulaat. De 4-16 fractie lijkt net grind, liet ik mij bij het zien van dit product ontvallen. Een opmerking waar ik

overigens nog ten volle achtersta," merkt Van der Voort tot besluit nog op. ■

Cascade

Cascade is de naam van de brancheorganisatie voor zand- en grindproducenten in Nederland. Cascade betekent letterlijk 'trapsgewijze waterval'. Deze naam staat symbool voor het winningsproces van zand en grind, waarbij stromend water en continue landschapsontwikkeling centraal staan. Een proces dat naast hoogwaardige bouwgrondstoffen ook volop kansen oplevert voor gebiedsontwikkeling.

Voor de leden van Cascade staat het duurzaam produceren van zand en grind centraal. Zand- en grindwinning kan namelijk gezien worden als een belangrijk fundament voor allerlei vormen van gebiedsontwikkeling. Het kan de basis zijn voor het ontwikkelen van natuur, recreatie, wonen aan het water, rivierverruiming en waterberging. Bij de ontwikkeling van deze functie-combinaties is het streven er altijd op gericht om ook zoveel mogelijk tot een verbetering van de ruimtelijke kwaliteit te komen.

Monitoringrapportage bouw- en sloopafval 2008-2009

Onlangs zijn door Agentschap.NL de uitkomsten van het monitoringonderzoek 2008-2009 met betrekking tot bouw- en sloopafval gepubliceerd. Tegen de verwachting in blijkt de recessie nog nauwelijks in de uitkomsten door te werken. Wel valt er een toename in concurrentie te constateren, evenals een stijging van de hoeveelheid sorteeresidu dat door afvalverbrandingsinstallaties wordt verwerkt. Ir. Guus van den Berghe, adviseur/expert afvalbeheer bij Agentschap.NL verstrekte desgevraagd een toelichting op de uitkomsten.

"Sinds de eeuwwisseling vindt dit monitoringonderzoek eens in de twee jaar plaats. Inmiddels is dit het vijfde gepubliceerde onderzoek. De jongste editie is wederom door Van Ruiten Adviesbureau in samenwerking met Rense Milieu Advies tot stand gekomen. Aan dit onderzoek verleenden 153 brekerijen en 66 sorteerb企业n, waarvan het merendeel lid is van een brancheorganisatie, hun medewerking.

Op een totale hoeveelheid afval van bijna 63 Mton per jaar vertegenwoordigt de hoeveelheid bouw- en sloopafval uit de bouwnijverheid (en de wegebouw) met ca 25 Mton per jaar de hoofdmoot. Tegen veler verwachting in lijkt de recessie nog geen invloed te hebben op het aanbod. Een mogelijke verklaring hiervoor is het effect dat van de Crisis- en herstelwet is uitgegaan. De overheid heeft namelijk in 2009 diverse projecten naar voren gehaald om de gevolgen van de recessie voor de bouw enigszins te verzachten. Dit blijkt ook uit de halvering van de voorraad ongebroken puin naar ongeveer 2,6 Mton in 2009. Verder blijkt de concurrentie in de sector de afgelopen jaren te zijn toegenomen, en is een stijging te zien van de hoeveelheid sorteeresidu dat uiteindelijk in een afvalverbrandingsinstallatie (AVI) is verwerkt. Als gevolg van de capaciteitsontwikkeling bij de AVI's daalden de verbrandingsstarieven zichtbaar naar een zodanig niveau dat dieper sorteren niet of nauwelijks lonend bleek te zijn.

Desalniettemin gaven diverse bedrijven zicht cradle-to-cradle serieus te nemen. Het aantal bedrijven dat zich daadwerkelijk inzet voor het sluiten van materiaal-kringlopen stijgt nog steeds.

Ir. Guus van den Berghe, adviseur Agentschap.NL

Breken

Door de 153 brekers, die bij dit onderzoek betrokken waren, is in 2008 21,3 Mton puin gebroken. Een hoeveelheid die in 2009 steeg tot 22,1 Mton. Ten opzichte van voorgaande jaren was er sprake van een stijging in de hoeveelheid verwerkt materiaal. Deels valt die stijging toe te schrijven aan het positieve effect van de Crisis- en herstelwet en een deel laat zich verklaren door een verdere afbouw van de voorraad TAG. Een aantal geënuquëeerden kon al worden gevraagd naar de productie in 2010. Een groot aantal bedrijven constateerde een forse daling van 10 tot 25%. Ook deed zich weer voorraadvorming voor en stonden de prijzen onder druk. Enkele bedrijven bleken inmiddels zelfs hun breekactiviteiten te hebben gestaakt. Zowel in 2008 als in 2009 bleek het leeuwendeel van het aangeboden steenachtig materiaal afkomstig te zijn uit de bouwnijverheid, respectievelijk 12,0 en 12,6 Mton. De hoeveelheid aangeboden materiaal vanuit de wegebouw vertoonde een groei naar inmiddels 7,6 Mton in 2009. Aangevuld met hoeveelheden van derden, respectievelijk 1,7 en 1,9 Mton, bracht dat de totale hoeveelheid voor 2008 op 21,3 Mton en voor 2009 op 22,1 Mton.

De hoeveelheid gemengd puin vertegenwoordigt nog altijd met respectievelijk 12,6 en 12,4 Mton het hoofdbestanddeel. De hoeveelheid betonpuin is in vergelijking met het vorige onderzoek (over 2006/2007) verdubbeld naar bijna 4 Mton.

Bij de vervaardigde eindproducten neemt menggranulaat met respectievelijk 13,6 en 13,0 Mton de eerste plaats in, gevolgd door hydraulisch menggranulaat (2,6 en 2,0 Mton), asfaltgranulaat (2,1 Mton) en betongranulaat (1,4 Mton). Het leeuwendeel van de gebroken materialen is in 2008 en 2009 als fundatiemateriaal toegepast. In casu spreken we dan over ruim 90%. Al een aantal jaren wordt bijna 2% van het steenachtig materiaal in de betonindustrie toegepast.

Sorteren

De cijfers uit deze sector zijn minder betrouwbaar dan die van de brekers. Voor de onderzoekers gaf dit mede aanleiding meer gebruik te maken van data ontleend aan de beeldvorming van marktdeskundigen. Een analyse van de herkomst van te sorteren materiaal wijst uit dat zowel in 2008 als in 2009 de bouwnijverheid samen met de wegebouw verreweg het grootste gedeelte (zo'n 70%) inbrengt. Van de geproduceerde eindproducten eisen hout en puin met respectievelijk 0,3 en 0,5 Mton de grootste volumes voor zich op. Bij de bestemming van de sorteerfracties valt met name de toename van de afzet van het sorteeresidu richting AVI's op. In 2008 en 2009 is ongeveer 30% van de output van de sorteerders in een AVI verbrand.

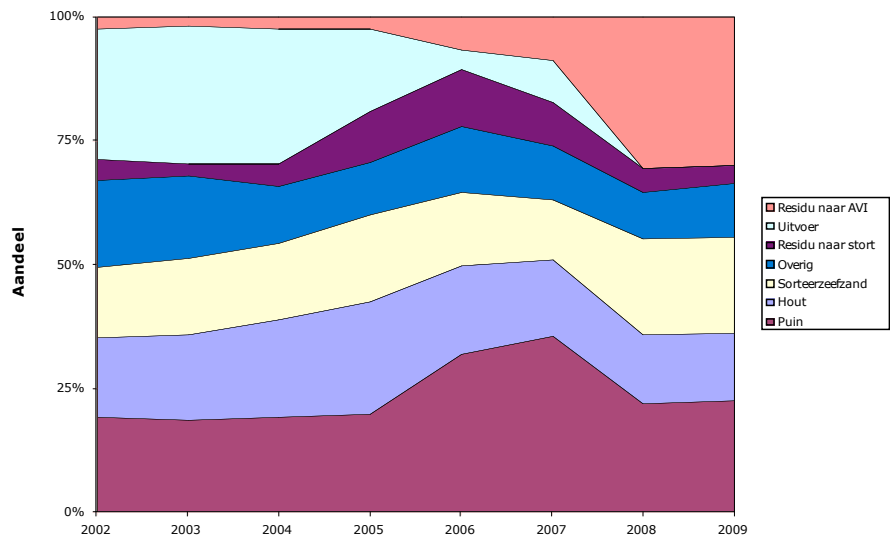
Trends

Er valt een lichte toename van het aantal zeer grote en grote breekbedrijven te constateren. Ook het aantal brekers vertoont

een kleine toename (+ 4). Uit de samenstelling van de aangeboden steenachtige materialen blijkt de groei van de hoeveelheid betonpuin nog steeds geen halt te zijn toegeroepen. Het aantal sorteerbe-drijven en -installaties voor bouw- en sloopafval is in de jaren 2008 en 2009 niet ingrijpend veranderd. De totale hoeveelheden aangeboden materialen fluctueren van jaar tot jaar. Een echte trend is hierin moeilijk te onderkennen.”

In het figuur hiernaast zijn de afzetkanalen en producten vanuit sorteerinrichtingen beschreven. Hier komt ook de toename in de hoeveelheid verbrand sorteeresidu tot uiting.

Atsma wil naar 83% afvalrecycling in 2015

Van het huishoudelijk afval wordt maar de helft gerecycled. Ook van afgedankt textiel wordt slechts 50% opnieuw gebruikt. Ondanks dat Nederland al 80% van al het afval van huishoudens en bedrijven hergebruikt, blijven nog veel kansen onbenut. Staatssecretaris Atsma wil meer waarde uit het afval halen en streeft naar 83% recycling in 2015, zo blijkt uit de brief die hij op 25 augustus jl. aan de Tweede Kamer zond.

Dit leidt tot 1,5 tot 2 miljoen ton minder verbrandingsafval in 2015 en 250.000 ton minder afval op de stortplaats. Minder afval, meer recyclen en minder storten maken dat schaarser wordende primaire grondstoffen minder nodig zijn en de milieudruk afneemt. Bovendien is efficiënt omgaan met onze grondstoffen een impuls voor een gezonde en concurrerende economie.

Grondstoffenrotonde

In de Nederlandse afvalsector gaat jaarlijks zes miljard euro om en maar liefst 30.000 mensen vinden hier werk. “Neder-

land is wereldwijd koploper als het gaat om afvalbeheer. Ons afval is goud waard. Ik wil dat we die waarde maximaal benutten. Samen met overheden en bedrijven moeten we alles op alles zetten om de waarde uit ons afval maximaal te verzilveren”, aldus Atsma.

Om het recyclingpercentage te verhogen moet innovatie en kennisuitwisseling worden gestimuleerd, onder meer door het realiseren van de grondstoffenrotonde. Zo wil Atsma de lijst met materialen die verboden zijn te storten uitbreiden met 14 afvalstoffen, waaronder grond en bodemas (slak) uit afvalverbrandingsinstallaties. “Bodem-as kan prima hergebruikt worden in de wegenbouw en dat spaart weer zand en grind”, aldus Atsma. Voor overtollig bouw materiaal kan een marktplaats op internet bevorderen dat het niet langer als afval wordt afgevoerd, maar alsnog wordt toegepast.

Minder bureaucratie

De administratieve lastendruk voor bedrijven in de afvalsector wil Atsma verlichten. Vermindering van de registratieplicht voor afvalbedrijven levert het bedrijfsleven zo’n twee miljoen euro op. Voor metaal zijn er al heldere criteria wanneer het wel/ geen afval is. Zulke criteria moeten er ook komen voor onder andere koper en papier. Ook gaat Atsma kijken hoe hij kan

voorkomen dat tijdrovende vergunningverlening de noodzakelijke innovatie en duurzame vernieuwing in de afvalsector belemmert. In de afgelopen 10 jaar kende de recyclingsector een omzetgroei van 300 procent. “De Nederlandse afvalsector behoort tot de meest innovatieve ter wereld. Die koploper positie moeten we zien te behouden”, aldus Atsma.

Stringente handhaving

Heldere en eenvoudige regels moeten wel worden gehandhaafd. Eén van de prioriteiten van de Inspectie blijft dan ook om in havens en milieustraten te controleren op illegale uitvoer. Atsma: “We willen niet dat elektronica afval in Afrika en Azië wordt gedumpt. We zullen de samenwerking met andere landen daarom intensiveren en we verzorgen trainingen voor Afrikaanse inspecteurs.”

In de beleidsbrief “Meer waarde uit afval” zet staatssecretaris Atsma zijn afvalbeleid uiteen voor deze kabinetsperiode. Daarbij blijft de afvalhiërarchie (Ladder van Lansink) met voorop preventie, en vervolgens recycling, overige nuttige toepassingen en verwijdering overeind. Voor recycling wordt de ambitie verhoogd, wat moet leiden tot vermindering van storten en verwijdering. Om dit ambitieuze afvalbeleid te realiseren worden in totaal 47 acties in gang gezet.

Op weg naar duurzaam beton

Granulaatbeton heeft zich bewezen als een volwaardige vervanger van grindbeton. De toepassing van het gerecyclede betongranulaat draagt bij aan het sluiten van de kringloop van beton en voorkomt aantasting van het landschap. Bovendien heeft het ook een positief effect op de kosten.

Ondanks de vele voordelen komt deze cradle-to-cradle toepassing nog altijd maar moeizaam van de grond. Het lijkt een kip of het ei probleem. Omdat er nog relatief weinig aanbod is, blijft de vraag uit en dat heeft weer tot gevolgen voor de investeringsbereidheid in productiecapaciteit. Hoe deze vicieuze cirkel te doorbreken?

AgentschapNL, BRBS Recycling, VOBN, de provincies Utrecht, Noord-Brabant en Zuid-Holland, alsmede De Kok & partners hebben het kennisnetwerk regiegroep granulaat in het leven geroepen dat als aanjager moet fungeren. Doel is het stimuleren van het toepassen van gerecyclede beton in beton, kennis te verzamelen, te structureren en beschikbaar te stellen aan derden.

Regionale aanpak

Om de inzet van betongranulaat te bevorderen is in de provincie Noord-Brabant een project opgestart om vraag en aanbod beter op elkaar af te stemmen. "Na een uitgebreide inventarisatie wie zoal als partij is te zien, hebben wij in de regio Tilburg op 24 mei jl. een eerste bijeenkomst belegd waarin niet alleen ervaringen en informatie zijn uitgewisseld, maar ook

uitgebreid van gedachten is gewisseld hoe verdere samenwerking te concretiseren. Ter voorkoming van vrijblijvendheid zijn aan het einde van dit eerste overleg alle deelnemers met de nodige actiepunten op zak huiswaarts gekeerd. In een voor dit najaar afgesproken vervolgoverleg gaan wij met die uitkomsten verdere lijnen uitzetten. Het mooiste zou natuurlijk zijn als daar direct projecten uit komen rollen, maar dat is niet ons primaire doel," geeft Raffaella Amato van De Kok & partners desgevraagd aan. Dit adviesbureau uit Arnhem is al sinds 1997 actief betrokken bij het enthousiasmeren van de betonke-

ten voor het toepassen van betongranulaat in beton.

Amato: "Inmiddels heeft in de regio Eindhoven op 5 september de aftrap plaatsgevonden van een soortgelijk project. Bij het in kaart brengen van mogelijke samenwerkingspartners zijn wij enorm geholpen door een enthousiaste medewerker van een in deze regio gevestigd recyclingbedrijf. Ook in deze regio gaan de deelnemers met huiswerk de deur uit. Vrijblijvendheid leidt tot niets, is inmiddels onze ervaring."

Uitrol

De voorbeelden in de provincie Noord-Brabant staan niet op zichzelf. In de provincie Utrecht staat inmiddels een soortgelijk project op stapel. Eendachtig het gezegde 'als er één schaap over de dam is, volgen er meer' hebben inmiddels enkele gemeenten in de provincie Groningen het initiatief genomen om met ketenpartners te verkennen hoe ook in hun regio structureel invulling kan worden gegeven aan het toepassen van betongranulaat in beton kan worden toegepast. Hoewel er voor De Kok & partners in deze geen initiërende rol was weggelegd, neemt zij wel deel aan dit ketenoverleg. ■

Door constructief met alle partijen gezamenlijk op te trekken, bereik je een optimaal resultaat

BRBS Recycling ontplooit haar activiteiten op een markt waarin ook diverse leden van Vakvereniging Het Zwarte Corps werkzaam zijn. Die verwevenheid maakt dat beide organisaties, met name op het gebied van arbeidsomstandigheden, veelvuldig samen optrekken.

Dat was onder meer het geval bij de onlangs 'afgevlagde' Arbo-catalogus Afvalbranche. "Maar er zijn meer terreinen waarop eendrachtige samenwerking voor beide partijen vruchten kan afwerpen," meent voorzitter René van der Steen van Vakvereniging Het Zwarte Corps. "Die gemeenschappelijke markt is volop in beweging. Duurzaamheid en herge-

bruik zijn momenteel de steekwoorden in onze maatschappij. En het blijft niet alleen bij woorden. In de recyclingbranche wordt volop geïnvesteerd, onder meer in productielijnen, brekerinstallaties, shovels en graafmachines. De werkwijze van de machinist blijkt in de praktijk medebepalend voor de kwaliteit van de secundaire grondstoffen. Nu recycling weer in de lift zit en de investeringen hun rendement moeten bewijzen, neemt de behoefte aan machinisten met specialistische kennis toe. Alleen waar vind je die?" vraagt Van der Steen zich evenals Max de Vries, directeur van BRBS Recycling af.

Al brainstormend over deze vraag is het idee ontstaan om op een speelse manier bij een bredere groep van machinisten aan kennisontwikkeling op het gebied van afvalbewerking te doen. Bijvoorbeeld in de vorm van een masterclass.

Voorzitter René van der Steen van Vakvereniging Het Zwarte Corps

Handen in één

Het concept dat beide belangenbehartigers voor ogen staat is vooral laagdrempelig.

[vervolg op pagina 10 >>](#)

<p>Inname beton- en metselwerkpuin</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vergunde bewerkingsinrichting bouw- en sloopafval • Eigen moderne brekerinstallatie • Grote opslagcapaciteit • Logistieke oplossingen per as/ schip • Acceptatiereglement en voorwaarden op aanvraag beschikbaar	 <p>Samen met u van puin</p> 	<p>Verkoop menggranulaat 0-32 mm</p> <ul style="list-style-type: none"> • Funderingslaag wegebouw • KOMO - gecertificeerd • Ook in combinatie met andere wegebouwgrondstoffen mogelijk • Logistieke oplossingen per as/ schip <p>Openingstijden: ma-vr van 7:00 - 17:00 uur</p>
	<p>tot product!</p>	<p>BBZ Recycling Van Konijnenburgweg 56 4612 PL Bergen op Zoom Tel. 0031 164 260 560 Fax. 0031 164 253 704 www.pelt-hooykaas.nl</p>

"Learning by doing, z gezegd. Vorm kan dit krijgen als bijvoorbeeld een lid van BRBS Recycling zijn ruimte en equipment een aantal dagdelen ter beschikking stelt en een ervaren en deskundig machinist de doelgroep de werkwijze uitlegt en dit vervolgens voordoet. Vervolgens gaat de doelgroep zelf aan de slag. Voor degene die er niet in slaagt om het 'kunstje' binnen de toegemeten tijd te klaren, is bijscholing geïndiceerd," vat Van der Steen het idee samen. Van zijn kant zal vooral het enthousiasmeren van de doelgroep moeten komen. Want nog altijd heeft de afvalsector een minder positief imago dan dat het verdient. Naast vooral praktische scholing zal de doelgroep ook van een aantal vooroordelen moeten worden bevrijd. Dat laatste denken beide belangenbehartigers vooral door een realistische voorstelling van zaken te doen. Onderwerpen die daarbij aan bod kunnen komen zijn onder meer uitvoerige informatie over de verschillende werkzaamheden, wat kun je

bereiken, welke arbeidsomstandigheden zijn er in de sector te verwachten en 'last but not least' wat kun je ermee verdienen. Van der Steen: "De focus blijft evenwel vooral gericht op vakmanschap. Wie de praktijkopleiding doorloopt, ontvangt bijvoorbeeld een certificaat. Daarmee heeft een machinist uit de GWW- dan wel sloopsector een tastbaar bewijs in handen dat hij ook in de afvalsector zijn mannetje staat."

Meer voorbeelden

Er zijn evenwel meer terreinen waarop samenwerking in beider belang zal blijken te zijn. Neem bijvoorbeeld de recente constatering van de Arbeidsinspectie dat de wijze waarop in de sector met gevaarlijke stoffen wordt omgegaan verbetering behoeft. Van der Steen: "In casu hebben we het dan over kwartsstof. Hoewel die constatering mogelijk een gevolg is van een wat minder zorgvuldige communicatie, gaat er wel degelijk een signaal

vanuit. Dat signaal kan en mag je niet negeren. Zowel BRBS Recycling als Het Zwartte Corps hebben er dan ook alle belang bij hun leden te wijzen op de risico's van kwartsstof. Minstens van zoveel belang is hen vervolgens erop te wijzen wat je daar zoal aan kunt doen. Ook hier gaat het vooral om kennisvergroting."

Ook over de aanpak van dit voorbeeld hebben Van der Steen en De Vries zitten filosoferen. "Wij denken dat het effectiever zal zijn de aanpak breder te trekken dan hiervoor door mij is geschetst. Vanzelfsprekend kun je met adequate maatregelen in een RI&E of in de Arbo-catalogus in combinatie met effectief toezicht een verbeteringsslag bewerkstelligen, maar bij bestrijding aan de bron moet je bijvoorbeeld soms ook de machinebouwers en producenten van bouwmaterialen betrekken. Alleen door constructief met alle partijen gezamenlijk op te trekken, bereik je een optimaal resultaat," geeft Van der Steen tot besluit nog mee. ■

Slim slopen tool: nadenken in plaats van blindvaren

"Het uitrollen van 'slooptool 2' staat voor de deur. In het kader van het Programma Duurzaam gaan wij dit najaar de vernieuwde slooptool breed neerzetten. De wijze waarop staat nog niet concreet voor ogen. De gedachten gaan uit naar het openen van een loket, dan wel het organiseren van interactieve sessies met sleutelfiguren," aldus projectleider Cor Luijten van het GW-Ingenieursbureau van de gemeente Rotterdam.

"Hoewel ons initiatief landelijke bekendheid geniet onder de naam 'slooptool 2', geven wij er ondertussen de voorkeur aan deze de 'slim slopen tool' te noemen. Van-

zelfsprekend heeft dat een reden. Blindvaren op de informatie die dit instrument aanreikt, heeft namelijk niet altijd de voorkeur. Je kan wel 1.000 kg CO₂ extra willen besparen, maar als dat de gehele exercitie driemaal zo duur maakt, moet je je wel afvragen of dat het waard is. Logisch nadenken is en blijft dus geboden. Dat verklaart de toevoeging 'slim slopen'," legt de projectleider uit. Als voorbeeld noemt hij de optie selectief verwijderde materialen (bv keramiek, dakbedekking) die in het productieproces her te gebruiken zijn om zo op primaire grondstoffen te besparen. Maar wanneer daar tegenover het nodige extra transport staat, kan het qua CO₂ wellicht weer ongunstig worden. Wat ik daarmee wil zeggen is dat je het steeds situationeel moet bekijken," aldus Luijten.

Effectmeting

Met het in samenwerking met het onderzoeksinstituut IVAM uit Amsterdam ontwikkelde instrument, is het vrij eenvoudig

de CO₂- en NOx-emissie van de verschillende activiteiten in het sloopproces conform de BRL-SVMS-007 in kaart te brengen. "Uit oogpunt van duurzaamheid ligt de voorkeur voor de laagste uitstoot voor de hand.

Maar is dit ook realistisch? Hergebruik van de afkomende materialen ter plaatse vergt vanzelfsprekend minder transport, maar in een stad ontkom je er niet altijd aan om eerst de steenachtige materialen af te voeren en het recyclinggranulaat later in de tijd weer aan te voeren. Het maanden laten liggen van een hoop puin is immers maatschappelijk gezien niet altijd te verkopen," meent Luijten. Hij staft zijn woorden met rekenvoorbeelden. "Het negatieve getal bij hergebruik houdt verband met de besparing op primaire grondstoffen" geeft hij aan.

Winst

Een goede planning van activiteiten kan de milieubelasting dus substantieel verminderen. Daarnaast heeft 'dichtbij huis blijven' qua CO₂ de voorkeur. Maar hoe krijg je de aannemerij zo ver c.q. hoe wordt duurzaamheid algemeen gemeengoed? Samenwerken met de markt en stimulering van duurzaamheid zijn twee manieren om samen stappen hierin te maken. Te denken valt bijvoorbeeld aan toekenning van fictieve kortingen op het aanbestedingsbedrag. Hoe gunstiger de emissies uitpakken, hoe hoger de fictieve korting. Maar onze gunningcriteria kennen ook een sociale component. De sloopsector leent zich bij uitstek voor het inschakelen van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Ook dat gezichtspunt kun je als gemeente mee laten wegen.

Dit is een win/win-situatie voor de aannemerij en het individu. De aannemerij kan de sociale component gebruiken als een flexibele arbeidsschil. Het heeft in elk geval tijdelijk, een einde aan een sociaal isolement en dit vormt wellicht de opmaat naar 'vast werk'. ■

FULL SUPPORT IN RECYCLING

 TEREX | FUCHS

STEINERT
Australia

WESTERIA
FÖRDERTECHNIK

VAN DER SPEK VIANEN B.V.

Postbus 61 - De Limiet 14

4130 EB Vianen

T 0347 - 36 26 66 F 0347 - 37 28 74

E info@vanderspek.nl

I www.vanderspek.nl

Herstel bouw komt langzaam op gang

Dit jaar groeit de Nederlandse economie harder dan tot voor kort werd aangemen. Onlangs verhoogde het Centraal Planbureau (CPB) de groeiverwachting voor 2011 tot 2 procent en voor 2012 tot 1,75 procent. Ook de bouw gaat weer bijdragen aan de economische groei.

Na de sterke daling van de afgelopen jaren raamde het Economisch Instituut voor de bouw (EIB) in januari voor het eerst een lichte stijging van de bouwproductie met 1 procent. Nu wordt de groeiverwachting van het bouwvolume verhoogd naar 1,5 procent. Naar verwachting trekt de groei in 2012 en 2013 aan tot 3 procent per jaar. Daarmee komt de groei van de bouwproductie boven die van het bruto binnenlands product (bbp). Het herstel van de bouw blijft overigens relatief beperkt en wordt in 2011 vooral gedragen door de woningniewbouw. De utiliteitsbouw vertoont aanvankelijk zelfs nog een verdere krimp. De grond-, water- en wegebouw zal in 2011 stabiel blijven na de krachtige

Resultaat met recycling

Mineralen

Herwinning van bouwstoffen

Energie

Duurzame brandstoffen en energie

Biogeen

Compost en biomassa

Sorteren

Herwinning van grondstoffen

Engineering

Milieutechnieken en projecten

Sluinerweg 12, Wilp-Achterhoek, Postbus 184, NL-7390 AD Twello
T +31 (0)55 3018300, F +31 (0)55 3018310, E info@var.nl, I www.var.nl

Resultaat met recycling

daling in 2010. Vanaf 2012 laten alle sectoren weer in wisselende mate groei zien.

Beperkt

Elk jaar publiceert het EIB driemaal een prognose van de ontwikkeling van de bouwproductie. In januari doet het dat in de vorm van een uitgebreide studie over de verwachtingen voor de korte en middellange termijn. In juni en december maakt het voor Euroconstruct updates waarin de meest recente realisatiecijfers in het prognosemodel voor de korte termijn zijn verwerkt.

De prognose van juni 2011 laat in grote lijnen eenzelfde beeld zien als de meting van januari van dit jaar. Na de sterke daling van de bouwproductie in 2009 en 2010, volgt een zeer broos herstel in 2011 en een wat verder doorzettende groei in 2012 en 2013.

De diverse onderdelen van de bouw dragen in verschillende mate bij aan deze ontwikkeling. De groei komt in 2011 vooral uit de hoek van de woningbouw en in mindere mate uit de gww-sector. Voor de laatste werd begin dit jaar nog een kleine

daling verwacht. De juni-raming is hier dus positiever dan die van januari.

Met betrekking tot de nieuwbouw van utiliteitsgebouwen (kantoren, bedrijfsgebouwen, overheidsgebouwen etc.) wordt daarentegen juist nog een verdere krimp verwacht. In de publicatie van januari kwam 2012 naar voren als het jaar waarin het herstel in de bouw aan kracht wint. De raming van Euroconstruct van juni bevestigt dit beeld. Met uitzondering van het onderhoud aan infrastructuur (dat een pas op de plaats maakt) laten alle onderdelen weer een productiestijging zien. De grote trekker is in dat jaar de nieuwbouw van woningen, waar de groei aantrekt naar 7,5 procent. Het meest opmerkelijk is echter dat ook de utiliteitsnieuwbouw na drie jaar van krimp eindelijk weer enige progressie toont.

Nieuw in de juni-raming is dat voor het eerst een prognose voor 2013 wordt gepresenteerd. Het algemene beeld is dat de groei die in 2012 wordt verwacht in ongeveer dezelfde mate doorzet. De groei van de productie in de woningsector vlakkt wat af, maar daar staat tegenover dat het herstel in de utiliteitsbouw verder aantrekt.

In artikelen in Bouwbalans over de verschillende deelmarkten in de bouw zijn de details van de sectorale ramingen nader onder de loep genomen en in een Europees perspectief geplaatst.

Verhouding

De sterke terugval van de bouw slaat in 2011 dus om in een voorzichtig herstel, waarna verdere groei wordt verwacht. Het herstel staat op korte termijn echter nog niet in verhouding tot de krimp die de sector in 2009 en 2010 doormaakte.

De sector als geheel heeft fors aan capaciteit ingeleverd. Het aantal bedrijfssluitingen nam sterk toe. De werkgelegenheid liep in de afgelopen twee jaar scherp terug. Een deel van die daling is opgevangen door de flexibele schil (zzp'ers, uitzendkrachten en gedetacheerd personeel). Hierdoor kon het verlies van arbeidscapaciteit binnen de bedrijven nog enigszins beperkt blijven. De ramingen laten zien dat de sector in elk geval tot en met 2013 rekening moet houden met een aanzienlijk lager activiteitsniveau dan nog maar enkele jaren geleden gebruikelijk was. ■

We maken er een mooie puinhoop van.

Voor al uw mobiele recyclingswerken

Verhuur van mobiele brekers, zeefinstallaties, shredders en mobiele sorteer-units.

Tevens accepteren wij met asbest verontreinigde afvalstromen voor bewerking en/of storten.

Nu ook inname en verwerking van niet asbesthoudende golfplaten.

Valkseweg 62
Postbus 99
3770 AB Barneveld

T 0342 - 406 406
F 0342 - 406 400

recycling@vink.nl
www.vink.nl

Vink

Andere activiteiten maar gemeenschappelijk belang leidt tot samenwerking

Ook al typeren VERAS (Verening voor aannemers in de sloop) en BRBS Recycling het concept-Bouwbesluit 2012 bepaald niet als een doorwrocht stuk, het feit dat er na jaren van overleg nu eindelijk een document op tafel ligt met landelijke voorschriften voor (ver)bouwen en slopen zien de beide voorzitters van voornoemde brancheverenigingen als een stap in de goede richting. Desondanks hebben zij nog de nodige wensen. De ambities om in de aanvullende ministeriële regeling nog zoveel mogelijk naar hun hand te zetten, is dan ook zeker aanwezig

VERAS-voorzitter Jan Bork ziet het afschaffen van de sloopvergunning als het meest saillante punt in het voorliggende concept dat naar verwachting per 1 januari a.s. in werking zal treden. Bork: "Hoewel de vigerende verordening nog een vergunningplicht kent, komt die in de praktijk weinig betekenis toe. Weigeringsgronden zijn er immers nauwelijks. En ondanks de gemeentelijke autonomie hanteren de 418 gemeenten die ons land nog telt nagenoeg allemaal de voorwaarden van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten. Tegenover de verschuldigde leges lijkt dan ook nauwelijks een prestatie te staan. Dat maakt de acceptatie er niet gemakkelijker op.

De sloopbranche is dan ook ingenomen met de voorgenomen afschaffing van de sloopvergunning."

In het concept-Bouwbesluit 2012 zijn diverse door VERAS en BRBS Recycling ingebrachte punten te herkennen. "De meest in het oog springende voorbeelden daarvan zijn de verplichte stoffeninventarisatie en de zogenaamde gereedmelding," geeft Bork aan. Zonder slag of stoot is dat overigens niet gegaan. Wie invloed kon uitoefenen op de verantwoordelijke be-windsliden is ingeschakeld om hen van

nut en noodzaak hiervan te overtuigen. Jan Schuttenbeld, voorzitter van BRBS Recycling, betreurt het dat er geen koppeling met de AMvB mobiel breken is gemaakt. Schuttenbeld: "Kennelijk wordt het niet langer als een probleem gezien dat de grootste materiaal stroom, het puin, nu straffeloos op de locatie kan blijven liggen. Een gemiste kans. Met VERAS zullen wij ons sterk maken om dit alsnog in de ministeriële regeling een plaats te geven."

Op de vraag hoe hij dit denkt te regelen, hoeft Schuttenbeld niet lang na te denken. "Dat kan vrij simpel. Als bij de sloop-

melding de vraag wordt gesteld of er al dan niet mobiel zal worden gebroken en zo ja hoeveel er ter plekke zal worden toegepast, is het plaatje voor de overheid volledig ingekleurd. Tot de laatste kruimel is dan vastgelegd wat er met de afkomende materialen gebeurt. Bijkomend voordeel is vervolgens dat de handhaving veel effectiever vorm kan worden gegeven."

Gemiste kans

VERAS en BRBS Recycling zien het nog steeds als een gemiste kans dat hun vurige wensen om zowel het Asbestverwijderings-

Links Jan Schuttenbeld, voorzitter BRBS Recycling, rechts Jan Bork, voorzitter VERAS.

besluit, het Besluit mobiel breken en het Bouwbesluit in een allesomvattend 'sloopbesluit' te integreren niet is gehonoreerd. "Eerlijk gezegd verwacht ik ook niet dat wij de minister nog op andere gedachten kunnen brengen. Maar zeg nooit: nooit. Beide brancheorganisaties hebben nog steeds de ambitie hiervoor te gaan," aldus Bork. Alle regels voor slopen op de slooplocatie in één besluit draagt volgens beide verenigingen bij aan de herkenbaarheid en naleefbaarheid van de regels.

Overigens moet hem wel van het hart dat de effectiviteit van de handhaving hem zorgen baart. "Rond de vraag wie dit op pakt, is nog steeds gesteggel. Blijft dit een taak voor de ambtenaar bouw- en woningtoezicht, of zullen de Regionale Uitvoeringsdiensten dit naar zich toetrekken?"

Schuttenbeld benadrukt het belang om in deze gezamenlijk op te trekken. "De gelegenheid doet zich nu voor om het gat tussen slopen en recycling te dichten. Het appèl de handhaving effectiever te doen laten zijn, onderschrijf ik dan ook volledig. Als dit aspect niet de aandacht krijgt die het verdient, dreigt het concept-Bouwbesluit 2012 nog voor de datum van inwerkingtreding te verworden tot een

dode letter." De stoffeninventarisatie en het sloopplan zijn voor de handhaving cruciaal. De één geeft het antwoord op de vraag 'wat zit er in' en de ander op 'hoe ga ik er mee om'. Bork: "Helaas is het sloopplan nog altijd geen verplicht item. Gemeenten kunnen er naar vragen. Het spreekt voor zich dat wij bij voorkeur hadden gezien dat er wel sprake zou zijn van een dergelijke verplichting. Dat had zeker de kwaliteit van de afkomende materiaalstromen ten goede gekomen."

Leergeld

In dat licht gezien is er eveneens sprake van een gemiste kans dat het nog steeds schort aan goede en betrouwbare informatie over de toegepaste materialen in een bouwwerk. De verplichte stoffeninventarisatie voorziet hier slechts achteraf in en dan nog is dit geen antwoord op de vraag hoe duurzamer gebouwd kan worden met het oog op maximale recycling. Idealiter dient in de ontwerpfase van een bouwwerk al rekening te worden gehouden met de recyclingmogelijkheden.

Schuttenbeld: "Helaas zien we nog steeds een toename in de diversiteit van toegepaste materialen. En qua samenstelling neemt de complexiteit van materialen

eveneens nog steeds toe. Die diversiteit en complexiteit kunnen evenwel problematisch zijn voor het hergebruik in de toekomst. Met resten PUR en kit verontreinigde materialen zijn dat nu al in toenemende mate. Voor asbesthoudende materialen hebben we al het nodige leergeld moeten betalen. In de kielzog geldt dat ook voor asbestgelijkende materialen. Vormen teer en bitumen, steenwol en mineraalwol of beton met staalvezels een soortgelijke bedreiging?"

Bork deelt zijn uitgesproken zorgen, maar hij ziet ook een lichtpuntje. "Er wordt momenteel gewerkt aan een wijziging van de Arbo-wet die architecten verplicht te toetsen of hun ontwerp de veiligheid van de gebruikers niet op het spel zet. Dat zou een stap in de goede richting kunnen zijn," merkt hij tot besluit nog op. ■

GEHA uw specialist voor slijttechniek

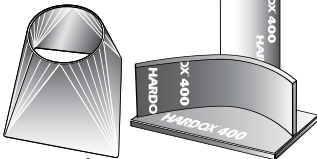
HARDOX®
WEAR PLATE

Onder-schroefmessen
Op maat, of standaard

voor o.a. Volvo, Caterpillar, Fiat, Komatsu.

HARDOX®
WEAR PLATE

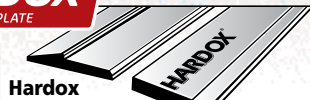

Toepassingen:

- Breekinstallaties • Zeven • Stortgoten
- Transport installaties • Messen voor graafbakken • Tand- en ketting wielen • Kieperbakbekledingen

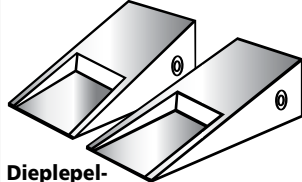

Gesmede shredderhamers

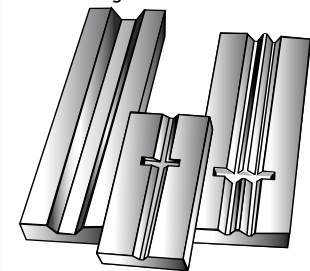
Hardox messenstaal

In twee kwaliteiten 400 en 500 HB. In diverse maten leverbaar.

Dielepel-tanden, type Caterpillar

Korte en lange tanden.

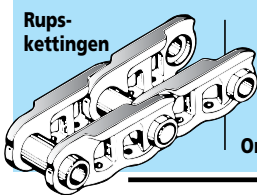

Prallplaten en slaglijsten

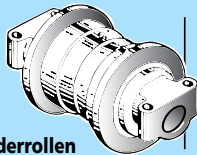
COMBI WEAR PARTS

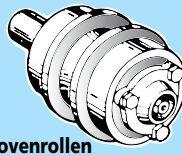
Rups-kettingen

Onderrollen

Bovenrollen

Snelle levering van:

- Messenstaal in div. hardheden van 280 HB tot 500 HB
- Profielstaal 101, 151, 203 en 254
- Geha slijtprofielen met hardheid van 500 Brinell
- Ombouwen bakken tot snelwisselsysteem
- Lasthaken (incl. certificaat), verslijtbussen, draadkappers
- Diverse hijskettingen
- Rupsplaten
- Aanlaskransen
- Afschroefbare kransen
- Sprocketsegmenten
- Rupsbouten en moeren

GEHA B.V.
Slijttechniek

HARDOX®
WEAR PLATE

Grote Tocht 27, Westerspoor-Zuid
Postbus 2150, 1500 GD Zaandam

Tel.: (+31) 075-65 39 800

Fax: (+31) 075-67 02 456

E-mail: info@geha-zaandam.nl

Website: www.geha-zaandam.nl

België: Leon Giglio, GSM: (+32)0477-42 45 20

Experimenteer-paragraaf in Stortbesluit om duurzaam te storten

7 juli is de derde tranche van het Besluit uitvoering Crisis- en Herstelwet bekend gemaakt. Met deze tranche is een experimenteerparagraaf toegevoegd aan het Stortbesluit bodembescherming, die duurzaam storten mogelijk maakt.

Vanaf eind jaren negentig is nationaal en internationaal onderzoek gedaan naar het verduurzamen van stortplaatsen door middel van innovatieve technieken, waaronder het stimuleren van biologische afbraakprocessen en vastlegging. Het Ministerie van IenM heeft aangegeven de ontwikkeling van innovatieve technieken te stimuleren en heeft daartoe het project Introductie Duurzaam Stortbeheer (IDS) opgericht. Ook de betrokken provincies ondersteunen dit vervolgonderzoek. IDS geeft vorm aan de samenwerking tussen provincies, het Interprovinciaal Overleg, de stortbranche en het Ministerie van IenM om dit vervolgonderzoek wetgevingstechnisch en beleidsmatig mogelijk te maken. Het doel van het project is te komen tot definitieve afspraken in de vorm van het Convenant Duurzaam Stortbeheer.

Blokkade opgeheven

Het Stortbesluit belemmerde in juridische zin de toepassing van duurzaam stortbeheer. Met artikel III van dit besluit is de mogelijkheid gecreëerd om duurzaam stortbeheer via een experiment toe te passen. Op basis van de wettelijke grondslagen van het Stortbesluit, waarvan in het bijzonder artikel 2.22, derde lid, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (hierna: Wabo) van belang is, is het echter niet mogelijk regels te stellen ten aanzien van de stortplaatsen anders dan instructies aan het bevoegd gezag.

De Crisis- en Herstelwet biedt daarentegen de mogelijkheid om van de bepalingen van enkele wetten af te wijken. Artikel 17i van het Stortbesluit bepaalt dat artikel 8.40 van de Wm mede als grondslag voor hoofdstuk IIIA van het Stortbesluit dient, met dien verstande dat nu ook regels mogen worden gesteld ten behoeve van het experiment. Met artikel 17i is derhalve alsnog een grondslag gecreëerd om deze regels bij of krachtens algemene maatregel van bestuur te stellen.

De gekozen oplossing heeft als belangrijkste voordeel dat de vergunningen voor de stortplaatsen zelf, waar het de uitvoering van de pilots en het uitstel van de aanleg van de bovenafdeling op (delen van) de overige stortplaatsen betreft, niet hoeven te worden gewijzigd in aanloop van, of tijdens, het experiment.

Het is hierdoor ook mogelijk om het experiment op relatief korte termijn en synchroon aan elkaar te laten starten. De bepalingen van dit hoofdstuk gelden voor alle stortplaatsen die vallen onder het vergunningenregime van de Wabo. ■

Implementatie gewijzigd LAP2 sorteert nog onvoldoende effect voor grof huishoudelijk afval

Heeft de wijziging van de minimumstandaard van de restfractie van grof huishoudelijk afval in het Landelijk Afvalbeheersplan daadwerkelijk geleid tot meer hergebruik? Blijkens onderzoek van Vrom-inspectie is er weliswaar sprake van enige toename, maar wordt er nog te weinig volgens het LAP2 gewerkt. Van een goede sortering is dan ook geen sprake.

Sterker nog: het is zelfs niet duidelijk wat hieronder exact te verstaan. Bovendien laat de implementatie van het nieuwe beleid in vergunningen langer op zich wachten dan gehoopt. Mede debet hieraan is het feit dat gemeenten dikwijls met handen en voeten gebonden zijn aan langlopende contracten met afvalverbrandingsinstallaties.

Vrom-inspectie (VI) heeft in het tweede halfjaar 2010 onderzoek verricht naar de naleving van de gewijzigde minimumstandaard voor grof huishoudelijk afval, waarvan jaarlijks circa 1.700 Kton gescheiden wordt ingezameld. Daarnaast komt er jaarlijks nog eens zo'n 700 Kton restfractie GHA vrij. "Deze restfractie laat zich zonder verdere bewerking niet verder opsplitsen in mono-stromen," geeft projectleider Jos Sampers aan. Voor de beeldvorming heeft VI de keten vanaf het ontstaan van GHA tot de eindverwerking geanalyseerd. Daarvoor zijn onder meer 16 milieustraten en gemeenten bezocht en zijn er 12 bezoeken gebracht aan bedrijven die inzamelen en of verwerken. Sampers: "Een volledig beeld geeft het onderzoek niet maar het heeft ons wel een goede indruk gegeven hoe er in de praktijk wordt gehandeld."

Geen dwingende regelgeving

"Bij de milieustraten wordt relatief goed gescheiden, al is verdere verbetering absoluut mogelijk. Zowel in de gescheiden mono-stromen als in de restfractie komen nog teveel 'stoorstoffen' voor. Door stringere regels te hanteren en een betere

controle en sturing zijn er nog meer componenten te scheiden. Zonder inzet van meer personeel zal dat echter niet lukken. In het licht van het feit dat 50 tot 60 procent van de restfractie van GHA her te gebruiken is, dient de bronscheiding echter wel meer aandacht te verkrijgen," citeert Sampers uit het onlangs verschenen rapport.

Ten tijde van het onderzoek voerden in 70% van de gevallen de betrokken gemeenten de restfracties, al dan niet na beperkte sortering, voor verbranding af naar een AVI. Sampers: "Dat staat natuurlijk op gespannen voet met de in het LAP2 aangebrachte wijziging. Feit is natuurlijk wel dat, formeel gezien, het LAP2 geen dwingende regelgeving vormt. Het geeft slechts een richting aan die bij de vergunningverlening gevolgd moet worden. De financiën bij de gemeenten staan echter onder grote druk staan en dat, in combinatie met verbrandingsstarieven die soms tot wel 40 euro per ton lager liggen dan de verwerkingstarieven bij sorteerbebedrijven, maakt de verleiding groot niet al te veel haast te maken met de implementatie van de nieuwe minimumstandaard.

Ook het feit dat gemeenten dikwijls gebonden zijn aan langlopende contracten werkt niet bepaald in het voordeel van het nieuwe beleid. Het openbreken van contracten zal wellicht niet zonder gevolgen gepaard gaan. Mogelijke schadeclaims maken de drempel voor een overstap naar een alternatieve verwerkingwijze er niet lager op."

Helderheid is geboden. Zonder helderheid verzandt naleving.

Meer zwakke schakels

Vergunningen zijn door de provincie dikwijls afgegeven voor een periode van 10 jaar. Daar het LAP2 geen bepalingen van dwingend recht bevat, gaat er nogal wat tijd overheen voordat alle vergunningen zijn geactualiseerd. Een tussentijdse, ambtshalve aanpassing behoort weliswaar tot de mogelijkheden, maar capaciteitsproblemen blokkeren die optie min of meer. Sampers: "In het licht van de beoogde milieudoelstellingen vinden wij dat in feite niet acceptabel. Vandaar dat wij ook bepleiten om meer prioriteit te leggen bij de vertaalslag van het nieuwe beleid in vergunningen."

Zwak punt blijkt eveneens het ontbreken van een eenduidig begrip wat onder 'sorteren' moet worden volstaan. Is dat de krenten uit de pap halen, of zoveel eruit halen als technisch mogelijk is? "Een eerste stap is dikwijls snel gezet. Maar naarmate je er meer probeert uit te halen, zal het steeds moeilijker gaan en nemen de kosten toe.

Waar ligt de grens? Zijn dat de resultaten geboekt met 'best practices'? En hoe om te gaan met allerlei nieuwe marktinitiatieven? Is wat technisch haalbaar blijkt, gelijk de standaard? Helderheid hierover is geboden. Zonder die helderheid verzandt naleving, maar ook handhaving, al snel in oeverloze discussies. ■

Wabo: wat gaat er de komende tijd verder nog veranderen

Na de invoering van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht op 1 oktober 2010 zijn alle betrokken partijen (gemeenten, adviesbureaus, architecten, bouwers e.d.) al redelijk gewend aan alles wat er door de Wabo is veranderd. De organisaties zijn aangepast en de medewerkers kunnen uit de voeten met het werken met een omgevingsvergunning en het omgevingsloket online. Hoewel er nog steeds kinderziektes zijn, mag vastgesteld worden dat er met de Wabo een nieuwe weg is ingeslagen.

Maar zijn we er nu al?

Het antwoord is nee. Er gaat de komende jaren nog heel wat veranderen dat weer invloed zal hebben op de organisatie en werkwijzen van vooral de gemeenten.

Wat staat er nu nog op stapel?

Onderdelen die nu al zichtbaar zijn, zijn de invoering van het Bouwbesluit 2012, het certificeren van de toetsingskaders van het Bouwbesluit, de vorming van RUD's en de invoering van de omgevingswet.

Bouwbesluit 2012

Op 30 juni jl. is er in een commissievergadering van de Tweede Kamer gediscussieerd over het nieuwe Bouwbesluit 2012. Hoewel de partijen nog niet helemaal tevreden zijn over de beantwoording van minister Donner en er inhoudelijk nog onderdelen zijn die technisch aangepast moeten worden, is het de verwachting dat het Bouwbesluit 2012 ook op 1 januari 2012 ingevoerd zal gaan worden. Minister Donner zal middels een veegbesluit onderdelen die nog aangepast moeten worden, repareren waarmee de invoering weer een stap dichterbij komt.

Het gevolg voor alle betrokken partijen

(privaat en overheden) is dat dit weer de nodige aanpassingen in de lokale wetgeving (bouwverordening e.d) en de toetsingsprogramma's vergt.

Een nieuw Bouwbesluit betekent overigens meer dan de introductie van nieuwe normen (geluid, EPC enz). Ook alle mensen die hiermee te maken hebben zullen moeten worden opgeleid.

Certificering toetsingskaders Bouwbesluit

Minister Donner heeft tevens aangegeven haast te willen maken met de invoering van de BRL 5019. Met deze beoordelingsrichtlijn wordt getracht de kwaliteitssystemen voor een organisatie ten behoeve van de technische beoordeling van een bouwplan aan het Bouwbesluit te borgen. Over deze BRL wordt al zeker tien jaar gesproken, maar door problemen met de

Raad van Accreditatie is er nu een versie die hoogstwaarschijnlijk wel voldoet aan de gestelde eisen. Hoewel de opzet zich meer richt op een kwaliteitsmanagementsysteem (vergelijkbaar met ISO 9001) is de minister van mening dat de BRL nog steeds aansluit met hetgeen de commissie Dekker heeft geadviseerd.

Met deze BRL 5019 kan een aanvrager voor een omgevingsvergunning op voorhand een bouwplan door een gecertificeerd bureau laten toetsen aan het Bouwbesluit. De gemeentelijke overheid kan in zijn beleid vaststellen dat dergelijke rapporten als vaststaande toets worden geaccepteerd. Dit maakt een snellere afgifte van de omgevingsvergunning mogelijk en tegelijkertijd heeft een gemeente zekerheid dat een aanvraag voldoet aan het Bouwbesluit. De praktijk leert dat een

Stofbestrijding voor binnen en buiten?

Wij hebben water in de hand

Voor elk stofprobleem hebben Aquaco en Perrot altijd een innovatieve oplossing. Vernevelingssystemen bijvoorbeeld, voor stofbestrijding in bedrijfshallen. Of (kanon)sproeiers, speciaal voor stofbestrijding in de buitenlucht. Wij ontwerpen, installeren en onderhouden efficiënte en kwalitatief hoogwaardige systemen van alle professionele merken. Deskundig, betrouwbaar en met oog en oor voor uw wensen en eisen. Wilt u bijvoorbeeld uw bedrijfshal of overslagplaats stofvrij houden voor een optimaal werkklimaat? Maak dan kennis met de specialisten van Aquaco en Perrot. Wij hebben water namelijk écht in de hand. Al meer dan 30 jaar!

AQUACO
Specialist in H₂O
www.aquaco.nl | 0481 - 377 177

PERROTEDE
Meesterlijk in maatwerk
www.perrot.nl | 0318 - 636 738

puin

De Theo Pouw Groep verwerkt sloop- en bouwpuin tot gecertificeerde granulaten. Voortdurend doen wij onderzoek naar nieuwe producten en technieken om het aandeel van hergebruik in bouwstoffen te vergroten. Als ervaren toeleverancier voor de grond-, weg-, water- en betonbouw zien wij het als een missie om ons steentje bij te dragen aan de verduurzaming van deze bedrijfstak.

POUW
THEO POUW GROEP

mooi werk

Puin is maar net wat je erin ziet. Wij zien er vooral hergebruik in en maken er onder andere hoogwaardige granulaten van. Zo dragen onze recyclingtechnieken ertoe bij dat ook toekomstige generaties kunnen opgroeien op een zo schoon mogelijk stukje aarde.

Theo Pouw bv - Isotopenweg 29 - Postbus 40329 - 3504 AC Utrecht
Tel. 030 24 25 262 - info@theopouw.nl - www.theopouw.nl

gemeente niet altijd de tijd en capaciteit in huis heeft om een degelijke toets uit te voeren.

Voor de aanvrager, maar ook voor een gemeente betekent dit dat de leges aangepast moeten worden; immers een redelijk deel van de toetsing (en met name voor grote initiatieven) is verwerkt in de legestartieven. Voor een gemeente kan dit betekenen dat de inkomsten wel terug zullen lopen, maar aan de andere kant kan dit een verdere inkrimping van het aantal medewerkers, die betrokken zijn bij de omgevingsvergunning, betekenen. De verwachting is dat de invoering van de BRL 5019 en dus de mogelijkheid tot het aanleveren van gecertificeerde toetsen medio 2012 een feit zal zijn. In de toekomst zal mogelijk ook het toezicht hierin worden meegenomen.

RUD's

Overheden zijn druk in de weer om deze verder op te tuigen. Inmiddels zijn er diverse vormen van RUD's in het land zichtbaar en de meeste provincies hebben al concrete plannen kenbaar gemaakt. Er komen hoogstwaarschijnlijk 30 RUD's verspreid over de provincies, waarbij de provincie Gelderland er mogelijk zeven

krijgt. Staatssecretaris Atsma heeft de Kamer al laten weten dat alles nog redelijk op schema ligt. Dit betekent dat voor 1 oktober a.s. de concrete stappenplannen van de provincies bekend moeten zijn. De invoering van de RUD's kan dan ook voor 1 januari 2013 een feit zijn.

Omgevingswet

Minister Schultz van Haegen heeft de Tweede Kamer laten weten dat zij een groot aantal wetten (60 wetten, meer dan 100 amvb's en honderden ministeriele regelingen) die betrekking hebben op de fysieke leefomgeving zoals natuur- en milieurecht, Wabo, Wro, Woningwet. Awb en dergelijke wil bundelen in de raamwet Omgevingsrecht met als doel om de lastendruk verder te verminderen, snellere besluitvorming mogelijk te maken, een betere afstemming te creëren tussen alle verschillende overheden en een betere afstemming met de Europese regelgeving mogelijk te maken.

Hierbij zal tevens verdere digitale ondersteuning in belangrijke mate een rol gaan spelen.

Hoewel de minister recent middels de beleidsbrief 'Eenvoudig Beter' aan de Tweede Kamer heeft aangeboden waarin

zij een eerste aanzet geeft voor de mate van uitwerking en als invoeringsdatum 1 januari 2013 aanhoudt, is het nog de vraag of dit in een dergelijk kort traject mogelijk zal zijn. In ieder geval heeft ook de invoering van de Omgevingswet de nodige voeten in de aarde voor alle betrokkenen bij de fysieke leefomgeving (overheden, private sector). ■

Arbo-catalogus Afvalbranche afgevlagd

De directie Arbeidsomstandigheden van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid kan na uitgebreide toetsing instemmen met de Arbo-catalogus Afvalbranche. Niets staat verwijzing in de Beleidsregel arbo-catalogi 2010 meer in de weg, zo deelde de directeur, mevr. Ir. M.A. Zuurbier in haar brief d.d. 15 juli jl. mede.

In de toelichting op haar besluit oordeelde zij niet alleen mede de Arbo-catalogus Afvalbranche voldoende representatief voor de sector te vinden, maar ook dat de doelvoorschriften voldoende worden gerespecteerd en dat de voorgestelde maatregelen in overeenstemming zijn met de stand der techniek.

Alleen bij het onderdeel 'straalwerkzaamheden' maakte de directie Arbeidszaken

een kanttekening. De risico's zijn weliswaar goed in kaart gebracht, maar het ontbreekt aan concrete maatregelen hoe deze te beteugelen.

Dynamisch document

Zowel de directie Arbeidsomstandigheden als de sector zien de Arbo-catalogus Afvalbranche als een dynamisch document. Sinds het moment van eerste toetsing zijn op de onderdelen:

- besloten ruimten
- valgevaar en beknellen
- vallende en wegschietende voorwerpen
- verkeer

inzichten en voorschriften aangepast. In werkgroepverband zijn de diverse teksten inmiddels aangepast en fiattering door het stichtingsbestuur zullen deze komend najaar aan de Arbeidsinspectie worden voorgelegd.

De wijzigingen in de onderdelen brand- en explosiegevaar; gevaarlijk afval; gevaarlijke stoffen en stof (inclusief straalgevaar) zijn

ingrijpender en naar verwachting kunnen deze op zijn vroegst begin 2012 aan de Arbeidsinspectie worden voorgelegd. ■

Demarec neemt deel aan de vakbeurs Recycling 2011 in Gorinchem van 20 t/m 22 september.

- Demolition & Sorting Grabs
- Polyp Grabs
- Static Pulverisers
- Dedicated Demolition Line
- Multi-Quick Processors
- Shears

Nieuwe lijn schrootscharen

- Boom- of stickmontage
- Gewichten van 3.000 tot 8.500 kg. (5 typen)
- Geschikt voor machines van 18-100 ton
- Extreem hoge knipkracht bij een laag eigen gewicht

Trendsetter in Demolition en Recycling Equipment

Demarec, Den Hoek 10 • 5845 EL St. Anthonis (NL) • Tel. +31(0)485 442300 • Fax +31(0)485 442120 • info@demarec.com

Minister Schultz van Haegen komt met Omgevingswet

Het omgevingsrecht gaat fundamenteel op de schop. Het is nu verspreid over meer dan 60 wetten, 100 AMvB's en honderden ministeriële regelingen. Het omgevingsrecht wordt vereenvoudigd, gemoderniseerd, versoberd en uiteindelijk gebundeld in één nieuwe Omgevingswet.

Dat schreef minister Schultz van Haegen (Infrastructuur en Milieu) op 29 juni jl. in een brief aan de Tweede Kamer.

Doelmatig en duidelijk

Doel van de nieuwe wet is om eenvoudiger en beter aan een duurzame leefomgeving te kunnen werken; mogelijk maken dat ruimtelijke projecten – van (spoor-)wegen, natuurprojecten tot de bouw van een fabriek – doelgericht verlopen. Verschillende planvormen (structuurvisie, milieubeleidsplan, natuurbeleidsplan, waterplan, verkeers- en vervoersplan) worden geïntegreerd tot één plan. "Ik wil een vereenvoudigd en gebundeld omgevingsrecht, dat niet alleen de knelpunten van vandaag oplost, maar ook een goede

wettelijke basis biedt voor de maatschappelijke opgaven van morgen. Met de Omgevingswet wil ik de wettelijke kaders voor burgers, ondernemers en overheden verduidelijken en de ontwikkeling en het beheer van de leefomgeving beter beheersbaar maken. En tegelijkertijd wil ik de bestuurlijke afwegingsruimte in de Omgevingswet vergroten", aldus de minister.

Tijd- en geldwinst

Met de inwerkingtreding van de eerste fase van de wet – naar verwachting in 2013 – worden bestaande wetten zo veel mogelijk ingetrokken. In de wet wordt het gedachtegoed van de commissie Elverding – het belang van investeren in de kwaliteit van de voorbereidingsfase van infrastructurele projecten – nadrukkelijk verwerkt. Schultz: "Ik denk dat flink investeren in de voorkant van het proces zal leiden tot een grote verbetering in de kwaliteit van de projecten. En, ook niet onbelangrijk, het scheelt heel veel tijd en geld". Besparing op onderzoekslasten is bij die projecten mogelijk met efficiënt onderzoek in de verschillende fasen van het besluitvormingsproces. Naar verwachting is een besparing van 600 miljoen euro jaarlijks op plankosten mogelijk.

Door aan te sluiten bij Europese doelen worden nationale koppen op regelgeving voorkomen, en komt er meer ruimte voor duurzame ontwikkeling en innovatie. ■

Subsidie voor meer efficiëntie

Per 1 oktober treedt er een wijziging op in de Sociale Innovatie-regeling ESF actie E. De nieuwe regeling biedt werkgevers de mogelijkheid om te investeren in de eigen organisatie. Het subsidiebudget voor het aanvraagtijdvak 2011-2012 bedraagt € 24 miljoen en aanvragen zijn tot 31 december 2011 in te dienen..

Primair heeft de subsidieregeling het optimaliseren van de efficiëntie in een organisatie tot doel. Ook in de oude regeling was dat al het geval, maar het begrip sociale innovatie was daarin niet altijd duidelijk omschreven.

Om meer werkgevers te bereiken heeft de overheid de nieuwe regeling eenvoudiger en toegankelijker gemaakt. De toepassingsmogelijkheden zijn dan ook fors uitgebreid. Vanaf 1 oktober is subsidie voor de volgende onderdelen beschikbaar:

- diagnose/analyse
- en/of advies
- en/of testen
- en/of implementatie van een aanpak

Thema's

De subsidie moet gericht zijn op ten minste één van onderstaande thema's:

1. Procesverbetering: het verbeteren, herschikken en innoveren van bedrijfsprocessen.
2. Duurzame inzetbaarheid: het creëren van een cultuuromslag gericht op gezond, vitaal en productief werken van indiensttreding tot aan pensionering, door:
  - het stimuleren van regionale en intersectorale arbeidsmobiliteit van werknemers
  - arbeidstijdenmanagement, bijvoorbeeld zelfroosteren, thuiswerken

- het bevorderen van gezond, vitaal en veilig werken
- het bevorderen van zelfredzaamheid op de werkvloer

Voorwaarden

De subsidie bedraagt 75% van de externe kosten tot een maximum van € 18.000,-. Daarbij is het uurtarief van de externe adviseur afgetopt op € 125,- per uur excl. btw. Om de subsidie vast te kunnen stellen dienen een factuur, een betalingsbewijs en een rapport of verslag van de adviseur te worden overlegd. Alleen externe kosten zijn subsidiabel.

Vragen?

Heeft u nog vragen over de toepassing van deze regelwijziging, dan kunt u contact opnemen Agentschap SZW. ■

Arbeidsinspectie vraagt met filmpje aandacht voor veilig werken

De Arbeidsinspectie stelt voor bedrijven in de afvalindustrie filmpjes beschikbaar met voorbeelden en tips om de veiligheid van medewerkers te bevorderen. De reden is dat de Arbeidsinspectie constateert dat werknemers in deze sectoren soms nog ongemerkt worden blootgesteld aan veiligheid- en gezondheidsrisico's.

In het filmpje, dat in samenwerking met de sector is gemaakt, zijn de belangrijkste veiligheidsrisico's voor werknemers in kaart gebracht. De Arbeidsinspectie wil zo werkgevers motiveren om te investeren in de veiligheid van hun personeel. Ook wil de Arbeidsinspectie op deze manier stimuleren dat werkgevers en werknemers met elkaar de discussie over veilig werken aangaan.

Werknemers ademen soms ongemerkt gevaarlijke stoffen in of lopen het risico op beknelling, valpartijen of aanrijdingen.

Verder is er niet altijd voldoende aandacht voor het gebruik van beschermende kleding of de rol van bedrijfshulpverleners.

Via onderstaande link kunt u het filmpje bekijken: <http://www.arbeidsinspectie.nl/actueel/videos/samenveiligwerkenindeafvalsector.aspx>

MFL - Machinenfabrik Liezen

MFL - Mobiel breken

Mobiele roterende breker voor het breken van o.a. natuursteen, (beton)puin, asfalt en grind.

MFL - Mobiel zeven

Mobiele zeven voor het zeven van o.a. natuursteen, (beton)puin, asfalt en grind.

MFL - Stationair breken

Stationaire installatie voor het breken (en zeven) van o.a. natuursteen, (beton)puin, asfalt en grind.

Jager Ophof sterk op gebied van breken, zeven, shredderen, wassen, transporteren, windziften, mobiele- en vaste betoncentrales, immobiliseren, slijtdelen en sensortechniek.

Contact: +31 (0) 341- 42 45 33 | www.jager-ophof.nl | info@jager-ophof.nl

GrondbankOnline

Waar partijen samenkomen!

GrondbankOnline is een geheel zelfstandige onderneming die, hoewel de naam wellicht associaties oproept met een reguliere grondbank, zich uitsluitend bezighoudt met online dienstverlening.

Deze online dienstverlening bestaat uit het beheren van een vrij toegankelijke marktplaats voor vraag en aanbod van partijen grond, bagger en recyclinggranulaat. Kopers en verkopers komen door middel van de onafhankelijke virtuele marktplaats tot elkaar om hun partijen grond, bagger en recyclinggranulaat te kunnen aan- en verkopen. De virtuele marktplaats zorgt ervoor dat alle relevante details van de partijen grond, bagger en recyclinggranulaat middels enkele eenvoudige muisklikken zichtbaar zijn.

Waarom?

Bedrijfseconomisch belang: Een van de grootste voordelen die de site biedt, is het voorkomen van onnodig (ver) gesleep met partijen grond, bagger en recyclinggranulaat. De virtuele marktplaats brengt vraag en aanbod samen en maakt de daarbij behorende transporten inzichtelijk. Het is een 'tool' die het matchen van 'werk met werk' en het combineren van projecten mogelijk maakt en dus direct van invloed

zijn op de bedrijfskosten. Maatschappelijk belang: Het voorkomen van onnodig transport resulteert tegelijkertijd in een gunstiger CO₂-footprint. Een aspect dat in het licht van maatschappelijk verantwoord ondernemen niet onvermeld mag blijven!

Voor wie?

De site staat ter beschikking voor iedereen die met vraag en aanbod van partijen grond, bagger en recyclinggranulaat te maken heeft. In de publieke sector zijn dat bijvoorbeeld: provincies, waterschappen, gemeenten, etc.; In de private sector: projectontwikkelaars, aannemers, groundbanken, puinrecyclingbedrijven, loonbedrijven, bouw- en baggerbedrijven, etc.

Werkwijze

GrondbankOnline brengt kopers en verkopers bij elkaar en zorgt daarbij voor een actueel overzicht van de vraag naar en aanbod van partijen grond, bagger en recyclinggranulaat. Dit gebeurt door middel van het aanmelden van partijen grond, bagger en recyclinggranulaat door kopers en verkopers zelf.

Deze aanmeldingen worden op een overzichtskaart geplaatst, die via het internet voor iedereen toegankelijk zijn. Het contact en de transacties vinden direct plaats tussen kopers en verkopers zelf. GrondbankOnline speelt daarin geen enkele rol.

Aanmelden

De koper/verkoper meldt zelf de partij grond, bagger of recyclinggranulaat aan via de site (www.grondbankonline.nl) en ontvangt hiervan per e-mail een orderbevestiging. Na ontvangst van de akkoordbevestiging en betaling van € 24,50 wordt de partij, gedurende vijf weken, op een overzichtskaart geplaatst en vanaf dat moment is de partij grond, bagger of recyclinggranulaat voor iedereen openbaar. Mocht in deze periode geen transactie hebben plaatsgevonden dan dient de partij opnieuw te worden aangemeld. Tevens kunnen bedrijven zich letterlijk 'op de kaart zetten' met één of meerdere bedrijfsactiviteiten. De kosten hiervoor bedragen € 57,50 per vermelding per bedrijfsactiviteit en dat voor een periode van één jaar. ■

Ro-Ad haalt nieuwe lijn Doosan verreikers naar Nederland

Ro-Ad Benelux bv introduceerde onlangs een nieuwe lijn van de Doosan familie in Nederland. De introductie betreft een viertal 'high capacity' verreikers, waarmee de Koreaanse producent de Europese markt wil gaan bedienen. De nieuwe lijn verreikers vormt een belangrijke uitbreiding op het brede programma Doosan producten voor de grondverzet- en bouwwereld, zoals graafmachines (mobiel en rups), wielladers en dumpers.

Het eerste voorbeeld van de range verreikers werd vorig jaar tijdens de Bauma in

Munchen gepresenteerd. De range bestaat inmiddels uit vier modellen: van de DT7 en DT120 tot de DT160 en DT210. Zij hebben een maximum hefvermogen van respectievelijk 7, 12, 16 en 21 ton. Alle vier de machines hebben een verticaal bereik van circa 10m. De verreikers combineren een compacte bouw met een 'off the road'- design. Bovendien zijn zij zeer mobiel dankzij een rijsnelheid tot 36 km/u, zo laat de in Barneveld gevestigde importeur weten.

Ook geschikt voor laadwerk

Ro-Ad zelf is al enthousiast: Zij combineren

de flexibiliteit van de verreiker met de kracht van een wiellader; de efficiëntie van de ruwterrein heftruck met het bereik van een mobiele kraan. De machines zijn uit te rusten met een grote verscheidenheid aan hulpstukken. Het gebruik van bakken tot 4,5 kuub maken deze Doosans ook geschikt voor het laden van vrachtwagens. Binnen de range is zoveel mogelijk gebruik gemaakt van dezelfde kwaliteitscomponenten, hetgeen service en reparatie vergemakkelijkt.

Meer info: www.roadbarneveld.nl en www.doosan.com ■

Ministerie van IenM concentreert activiteiten

Het Ministerie van Infrastructuur en Milieu gaat de beleidsactiviteiten concentreren in drie in plaats van nu vijf directoraten-generaal (DG), te weten een DG-Ruimte en Water, een DG-Bereikbaarheid en een DG Milieu en Internationale Coördinatie.

Er komt een DG-Ruimte en Water waarin activiteiten gebundeld worden, met betrekking tot de inrichting van ruimte, in-

clusief inrichting van de Noordzee en het Deltaprogramma.

Werkzaamheden voor infrastructuur en de manier waarop Nederland zich verplaatst via land, via het water en via de lucht wordt samengebracht in het DG Bereikbaarheid. In het DG Milieu en Internationale Coördinatie komen alle activiteiten op het terrein van milieu, emissies, normstelling voor water, kaderstelling voor ex-

terne veiligheid en duurzaam transport bij elkaar samen, inclusief de internationale coördinatie.

Aan de drie nieuwe directoraten-generaal zal nu verder invulling worden gegeven door respectievelijk Chris Kuijpers voor het DG Ruimte en Water, Lidewijde Ongering voor het DG-Bereikbaarheid en Bernard ter Haar voor het DG-Milieu en Internationale Coördinatie. ■

Digitale vrede van Münster een feit

Het begon als droom maar sinds begin juli 2011 gaan de eerste vrachtauto's zonder papieren de grens tussen Duitsland en Nederland over. De eerste stap om bureaucratie te verminderen is gezet.

Logistiek zonder Papier is in samenwerking met Duitse en Nederlandse overheden en het bedrijfsleven tot overeenstemming gekomen om een pilot te beginnen waarbij grensoverschrijdende afvalstoftransporten van digitale transport be-

geleidingsbrieven worden voorzien. Een werkwijze die niet alleen veel papier, maar ook tijd en dus de financiële middelen bij de deelnemende bedrijven en overheden uitspaart.

Pilot

De pilot voor grensoverschrijdende afvaltransporten is op 1 juli 2011 gestart en loopt door tot 31 december 2012. "Het is in eerste instantie een duale proef, dat wil zeggen dat de van overheidswege beno-

digde papieren begeleidingsbrief en CMR ook nog meegaan. Iedereen kan zo wennen aan het systeem", aldus Manuel Villena, algemeen directeur Logistiek zonder Papier. Er wordt getransporteerd in een deelgebied van Duitsland waaronder Bezirksregierung Münster en Detmold. Een aantal geselecteerde bedrijven en handhavers monitoren het traject.

Eind 2011 zullen de eerste resultaten bekend zijn. De digitale vrede van Münster is van start. ■

MiSa advies

Wij zijn graag uw adviseur voor.....

- Milieuadvies
- Omgevingsvergunning
- Ruimtelijke ordening
- Afvalstoffenregelgeving
- Kwaliteit, arbo en milieu
- Arbo- en veiligheidsadvies
- KAM Detachering
- Cursus Afvalstoffenregelgeving
- Cursus Besluit bodemkwaliteit
- Cursus Asbestherkenning
- Branchemanagement
- Secretariaatsvoering

Zie voor meer informatie www.misa-advies.nl of neem contact met ons op.

MiSa advies - Rijksweg 69 - 4194 SK - Meteren - Postbus 159 - 4190 CD - Geldermalsen
t (0345) 47 13 80 - f (0345) 47 13 81 - info@misa-advies.nl - www.misa-advies.nl

Met MVO en innovatie uit het dal

Met 40 locaties, meer dan 2.200 medewerkers en een omzet van ruim 406 miljoen euro is Shanks Nederland één van de grotere afvalinzamelaars van ons land. Toch zijn het vooral haar dochterondernemingen, waaronder Icova, Van Vliet, Reym en Smink, die grotendeels het gezicht naar buiten bepalen.

Algemeen directeur Michaël van Hulst ziet in een betere benutting van de synergievoordelen, een groter accent op MVO en ondanks de economische tegenwind investeren voor groei belangrijke issues voor de komende jaren voor zijn organisatie.

Om Aristoteles te citeren: 'het geheel is meer dan de som van de delen'. Dat geldt, de naamsbekendheid ten spijt, zeker voor Shanks Nederland. "De kracht van onze organisatie komt vooral naar voren door de samenwerking tussen de verschillende bedrijven," aldus Van Hulst. De algemeen directeur erkent groot voorstander te zijn van de decentrale filosofie. Het leggen van meer nadruk op 'corporate identity' ligt dan ook niet zozeer in de lijn der verwachting. Van Hulst: "De komende jaren wil ik mij wel sterk maken om de synergievoordelen van de drie business lines verder uit te buiten. Onder andere door nog meer herbruikbare materialen uit afval te halen dan de 88% waar we nu op zitten. Maar er liggen meer kansen.

Onze landelijke dekking garandeert dat overal in Nederland op de juiste wijze afval- en reststoffen worden ingezameld, bewerkt en verwerkt. De kennis en kunde van onze specialisten speelt in dat geheel een grote rol. Als milieudienstverlener met regionale marktkennis willen wij meer dan tot nu toe het geval was de klant in het proces betrekken. Bij voorkeur zien wij dat uitmonden in een 'partnership'. Uiteraard heeft dat een positieve invloed op de continuïteit. Maar deze insteek herbergt

meer voordelen. Het biedt ook een basis voor een grotere mate van duurzaamheid door in onderling overleg te bepalen de lat, wat hergebruikmogelijkheden betreft, net iets hoger te leggen en daarvoor te gaan. Daarom investeert Shanks ook continue in innovatie van processen en techniek."

MVO

Samen werken aan maatschappelijk verantwoord ondernemen zagezegd. Bij Shanks doen zij dat al jaren en volgens Van Hulst op een integere en verantwoorde wijze. Niet alleen gedreven door een sterke mate van milieubewustzijn, maar ook vanuit een sociale optiek. "Onze klanten, maar ook onze medewerkers, zijn voor ons de grootste peilers. Zonder hen betekenen wij niets. Dat bewustzijn willen wij tot in alle lagen van onze bedrijven en daarbuiten op een meer uniforme wijze uitdragen. Onze bedrijven zullen het MVO-bewustzijn dan ook meer op elkaar moeten afstemmen en een gezamenlijke visie, met ambities en doelstellingen vaststellen en uitrollen," vermeldde Van Hulst in het laatste jaarverslag.

De afgelopen maanden kenmerken zich door volumedalingen en prijsslagen op de markt. Tekenen van herstel laten nog op zich wachten. "In de strijd om het afval trekken afvalverbrandingsinstallaties, met tarieven die zich op een historisch dieptepunt bevinden, steeds grotere stromen brandbaar afval naar zich toe. Teveel recyclebare producten verdwijnen zo als afval in verbrandingsovens. Ook al is er sprake van energierugwinning, het is niet de meest duurzame methodiek. Ons uitgangspunt is en blijft dat verbranden of storten van afval pas een optie is als alternatieven niet mogelijk zijn. Bij die afweging moeten wij ons niet alleen laten leiden door economische motieven. Dat zou ons terug bij af brengen. Juist nu die dreiging als een zwaard van Damocles boven het hoofd hangt, is sturing door de overheid meer dan ooit gewenst. Mogelijkheden daartoe zijn er. Fiscalisering bijvoorbeeld, in de vorm van een in het leven

te roepen verbrandingsbelasting, kan het tij keren," meent Van Hulst.

Fit for the future

De recessie heeft de afvalsector in zijn geheel flink geraakt. Afvalvolumes uit industrie en bedrijven namen aanzienlijk af en aan de afzetkant zijn de prijzen voor grondstoffen onderuit gegaan. Voor een duurzamere toekomst een ongunstig gesternte.

"Maar zelfs in een economisch moeilijke tijd laten wij niet na te investeren in duurzaamheid. Dit doen we niet alleen om klaar te zijn voor het moment dat de economie weer aantrekt, maar ook om een nog hoger percentage afvalscheiding te realiseren. We hebben immers ook een maatschappelijke verantwoordelijkheid. Vandaar dat wij onze focus blijven richten op het maximaal hergebruiken van afvalstoffen. Overigens moeten wij ook weer niet te veel somberen. Positief is dat in minder rooskleurige tijden de drang tot innovatie vaak groter wordt. Met minder meer. Voor ons is innovatie dan ook een duidelijke kerncompetentie. De eerlijkheid gebied wel op te merken dat een onzeker en onduidelijk overheidsbeleid in deze weer niet bepaald stimulerend werkt," merkt Van Hulst tot besluit nog op. ■

“Vinger aan de Haagse

De recyclingindustrie heeft het moeilijk, dat is geen geheim. Daarom zit BRBS Recycling vooraan in Den Haag, om begrip en draagvlak te kweken bij de Haagse politiek. Onze bestuurders en volksvertegenwoordigers zijn van goede wil, en het is de taak van BRBS Recycling als branchevereniging om de situatie duidelijk neer te zetten, zodat de belangen van haar leden optimaal kunnen worden behartigd.

Visiedocument uitgangspunt

Max de Vries: “Zie het als een marsroute. Het is onze taak om de complexe recyclingmaterie duidelijk over het voetlicht te brengen. Onze Raad van Advies heeft in samenwerking met Jan Paul van Soest een heldere visie neergelegd, zie hiernaast. Het is de taak van BRBS Recycling om de positie van recycling in Nederland te verstevigen en uit te bouwen. Onze marsroute

Het is onze taak om de complexe recyclingmaterie duidelijk over het voetlicht te brengen.

loopt via gezaghebbende personen, de publieke opinie, de 2^e Kamer, de Ministeries en het Kabinet door Nederland zelfs Europa in. De resultaten van onze lobby zijn duidelijk merkbaar.”

BRBS Recycling en de 2^e Kamer

Er zijn intensieve, rechtstreekse contacten met Tweede Kamerleden. Afhankelijk van de ‘kleur’ en de persoonlijke ambities van een individueel Kamerlid kan BRBS Recycling goodwill opbouwen. Ook in de verschillende vaste Kamercommissies. Zo zijn er goede contacten met leden van de

vaste Kamercommissie van Innovatie en Milieu, VVD, SP, CU, GroenLinks en SGP en is er voor de VVD en SP een bedrijvenbezoek georganiseerd. Met de PvdA (Diederick Samsom) is onlangs een goed overleg gevoerd en de PVV heeft onlangs BRBS Recycling gevraagd Kamervragen voor te bereiden in het kader van de te vormen RUD’s in de verschillende provincies. Met D66 vindt binnenkort een extra overleg plaats, evenals met het CDA. D66 denkt erover, om het CO₂-emissie handelssysteem ook binnen de afvalsector te trekken. Contact met deze partij is des te belangrijker, omdat Stientje van Veldhoven de Grondstoffenrotonde heeft bedacht, D66’er Verhoeven zich richt op recycling en hergebruik en Europarlementariër Gerbrandy voor het Europese Parlement rapporteur is van Resource Efficiency.

Lobby bij ministeries

De contacten met de Ministeries van Infrastructuur en Milieu (IenM) en Economische Zaken, Landbouw en Innovatie (EL&I) zijn al geruime tijd uitstekend.

Staatssecretaris Atsma heeft onlangs een brief aan de Tweede Kamer gestuurd, waarin hij aangeeft meer waarde uit het afval te willen halen en streeft naar 83% recycling in 2015 en waarin de inbreng van

BRBS Recycling duidelijk is terug te vinden. Een lobby-resultaat om trots op te zijn en waar ook veel belangstelling voor was in de pers. Maar ook bij de binnenkort te sluiten Green Deal speelt BRBS Recycling een prominente rol, dat zal uit de komende perspublicaties blijken.

“Onze branchevereniging heeft nut voor haar leden; er worden resultaten geboekt die zij individueel niet gauw zouden behalen. En in deze moeilijke tijden is dat goed nieuws.” aldus Max de Vries, directeur BRBS Recycling.

Max de Vries van BRBS Recycling: pols nu meer nodig dan ooit!”

Visie

Opgesteld door J.P. van Soest in samenwerking met de Raad van Advies van BRBS Recycling

Tal van rapporten zoals de visiedocumenten ('groene boekjes' uit 2007 en 2008) van de BRBS Recycling zelf, allerlei Life-cycle analyses en niet te vergeten de doorwrochte studie 'Saving Materials' van prof. Ernst Worrell van de Universiteit Utrecht laten zien dat recycling in het algemeen duidelijk de voorkeur verdient boven storten en verbranden. Dat moet in de praktijk natuurlijk wel worden waargemaakt. Echter, de voordelen als grondstoffenbesparing en vermindering van emissies, in het bijzonder ook emissies van broeikasgassen, leveren degene die deze voordelen realiseert niets op. Want recycling moet zich bewijzen op een ongelijk speelveld, waardoor niet-recycling-opties makkelijker tot scoren komen dan recycling-opties. Dit terwijl we voor een enorm probleem als grondstoffenschaarste staan en we hoe dan ook tot een circulaire economie moeten komen. Een klassieker uit de economische wetenschap: als er sprake is van zogeheten externe kosten, (milieu)schade die niet in de marktprijzen is verwerkt

maar op derden wordt afgewenteld, dan draait de economie niet optimaal.

De remedie: afspraken maken (doorgaans via de overheid) om die kosten te internaliseren. Dat betekent beprijzen van milieuvervuiling, waardoor degenen die minder vervuilen automatisch worden beloond.

Probleem is dat in de afgelopen 10 jaar de overheid hier te weinig stappen heeft gezet en dat de animo voor beprijzing minder lijkt dan ooit.

Sterker nog: effectief gebleken instrumenten worden ontmanteld (fiscale groenregeling) of er wordt overwogen deze te demonteren: de stortbelasting. Dankzij de stortbelasting heeft zich in de loop der jaren een goed functionerende afval- en recyclinginfrastructuur in Nederland kunnen ontwikkelen. De begin 2010 verhoogde stortbelasting op gevaarlijk afval heeft dit nog eens bevestigd. Sindsdien is het gestorte volume afval nog verder én sterk afgenomen.

Een eventueel intrekken van de stortbelasting zal de huidige afvalbeheersstructuur in Nederland ernstig schaden.

Hoewel de beleidsmakers nu terugdeinen voor verdere stappen of zelfs eerdere verworvenheden terugdraaien, gaat tegelijkertijd de achteruitgang van natuur en milieu wereldwijd en ook in ons land aantoonbaar hard door. Het natuur- en milieubeleid heeft kenmerken van een Echternachse processie: drie stappen voorwaarts, en weer twee terug.

We zijn nu kennelijk met de stappen terug bezig, maar gegeven de voortgaande belasting van natuur en milieu zullen vroeger of later weer stappen voorwaarts in het natuur-, milieu- en energiebeleid worden gemaakt – lees: weer nieuwe plannen worden voorbereid om de maatschappelijke kosten te internaliseren en een gelijkwaardiger speelveld voor recycling versus andere opties te creëren.

Dubbelstrategie

Ten eerste: de recyclingindustrie zal zich als branche moeten blijven inzetten voor

'de juiste prijzen', het gelijktrekken van het speelveld, of nog beter: het vergroenen van het speelveld. Een kwestie van lange adem en van *frappez toujours*. Maar het is ook een kwestie van coalities bouwen met diegenen die gelijke doelstellingen en belangen hebben, zoals natuur- en milieuorganisaties, opinieleiders in wetenschap, en lagere overheden die een koppositie op gebied van duurzaamheid willen innemen.

Ten tweede: de individuele bedrijven, maar ook de branche als geheel, zullen moeten proberen in te spelen op de Echter-nachse processie van het beleid: reken er maar op dat vroeg of laat weer milieumaatregelen zullen worden genomen, en dat degene die hierop vooruitloopt dan goede zaken kan doen. Dat vraagt om een scherper beeld van welke milieumaatregelen dan naar verwachting aan bod zullen komen. Hierbij in kader, een beknopt overzicht van de kansen en bedreigingen in de sector.

Kansen voor de recyclingsector

De volgende algemene constatering worden gedaan:

- 1) Klimaatverandering trekt zich niks aan van de sceptici, buiten- en binnenparlementair, en zet hard door. Dat zal op termijn tot extra maatregelen leiden. De waarde van CO₂-vermindering door recycling komt een keer in de marktprijzen tot uitdrukking. De vraag is wanneer en hoe hoog die prijzen zullen zijn. De huidige ETS-prijzen liggen rond de € 16/ton CO₂. Dat is bij lange na niet genoeg om de klimaatverandering tegen te gaan - daarvoor zou minstens 100/ton nodig zijn - maar hoger is momenteel politiek niet haalbaar. Wel tekent zich een tendens naar een hogere CO₂-prijs zich af. Een half jaar geleden was de CO₂-prijs nog € 13,- per ton, waarbij de verwachting werd uitgesproken dat in 2011 de prijs wel eens zou kunnen gaan stijgen naar € 20,- per ton.
- 2) Door een snelle groei van voornamelijk China en India ontstaat een strijd rond grondstoffen en brandstoffen. Het staatskapitalisme van China investeert nu overal in grondstoffenketens, om zich in de toekomst van materialen en metalen te kunnen voorzien. Europa en Nederland in het bijzonder, lijken op dit punt nog niet geheel wakker.

Maar de wekker zal een keer gaan; dat betekent dat Europa (en Nederland) de waarde gaat inzien, en mogelijk in prijzen gaat vertalen, van het in de keten houden van waardevolle materialen, die nu 'weglekken' naar het milieu of worden geëxporteerd. Over brandstoffen zijn vergelijkbare opmerkingen te maken: recycling beperkt de inzet van duur wordende fossiele brandstoffen, waarover in toenemende mate geopolitieke conflicten worden uitgediscussieerd of in het uiterste geval zelfs worden uitgevochten.

- 3) Natuur en landschap zijn gewaardeerde schaarse goederen. Winning van grondstoffen kan een aanslag op natuur en landschap betekenen. Recycling vermindert de vraag naar maagdelijke grondstoffen en draagt zo bij aan behoud van natuur en landschap. Ook hier geldt dat de 'waardering' voor de inspanningen van de recyclingbranche voor natuur- en landschapsbehoud nog niet geprijsd

is, maar mogelijk op termijn wel verzilverd kan worden.

- 4) Samenhangend met punten twee en drie: vervanging van energie- en grondstofstromen 'uit het wild' door energiebesparing, duurzame energie en recyclingstromen levert recycling in het algemeen extra werkgelegenheid op. Per saldo is een circulaire economie arbeidsintensiever dan een 'throughput-economie' (grondstof in, gebruik, afval uit). Bovendien verplaatst een circulaire economie werkgelegenheid van landen waar de energie en grondstoffen worden gewonnen naar eigen land.

Doordat Nederland in Europa een gidsland is op het gebied van innovatieve scheiding- en recyclingprocessen en doordat Europa aanstuurt op een Recycling Society kan concluderend gesteld worden dat er voor Nederlandse recyclingbedrijven voldoende (export)kansen liggen die de nodige werkgelegenheid zal kunnen opleveren. ■

KANSEN EN BEDREIGINGEN RECYCLINGSECTOR

Kansen

- *Milieuwinst*
  - CO₂ reductie 3 tot 4 Mton extra (Saving Materials) ¹⁾
  - Energiebesparing > 50 Pjoules extra (Saving Materials) ^{1) 2)}
- *Werkgelegenheidstoename met betrekking tot*
  - Innovatie
  - Recyclingindustrie
  - Export van kennis en kunde

Totaal	10.000 tot 20.000 FTE's (green jobs) ³⁾
	(Rapport okt 2010 Friends of the Earth)
- Grondstoffenbesparing

Totaal	5 tot 10 Mton meer dan nu
--------	---------------------------

Bedreigingen

- *Lage tarieven van afvalverbrandingsinstallaties vanwege*
  - Subsidies, (SDE+, R1 = 'nuttige toepassing', ontheffing CO₂ emissie, ..)
  - Overcapaciteit
  - Aantrekkelijke energieprijzen
- *Nederland moderniseert haar afvalinfrastructuur te weinig*
  - Overheidsbeleid toont te weinig ambitie inzake recyclingdoelstellingen.
  - Nederland stuurt op alleen het minimaliseren van storten. Nederland verliest hierdoor een aantrekkelijke exportmarkt van kennis en kunde.
  - Terwijl andere Europese landen wel profiteren van Europese fondsen (lees Nederlands geld).
- *Intrekken van de stortbelasting*

1) Universiteit Utrecht; Saving Materials, september 2010

2) BRBS Recycling; Kansen benutten, Recycling in CO₂-perspectief, oktober 2010

3) Friends of the Earth; More jobs, less waste, september 2010

JCB maakt op haar 65ste verjaardag sterk herstel bekend

21 juni jl. stond JCB stil bij haar 65ste verjaardag. Ter gelegenheid van dat feit ontving het personeel wereldwijd cadeaus. De mijlpaal viel samen met het bekendmaken van een sterk herstel van JCB na de zwaarste crisis ooit in de machinebouw.

Op de datum 21 juni was het ook 95 jaar geleden dat de Joseph Cyril Bamford, de oprichter van JCB werd geboren. "In 65 jaar zijn we, dankzij zijn pioniersgeest gegroeid van een eenmansbedrijfje, dat onderdak had in een garage in Uttoxeter (Staffordshire) tot een merk met wereldfaam. En dat allemaal op eigen kracht. Het zijn dan ook onze medewerkers die ons zover hebben gebracht," aldus bestuursvoorzitter Sir Anthony.

Sterk herstel

JCB maakte ook bekend dat in 2010 een bruto winst van 270 miljoen euro was behaald en de omzet ten opzichte van 2009 met 48% was toegenomen. In het afgelopen jaar bracht JCB 51.600 machines aan de man (2009: 36.000 stuks). Sir Anthony: "We zijn 2010 gestart met een gematigd

optimisme. Het doet mij dan ook goed dat dit de voorbode was van een sterk herstel. Helaas gaat dat nog niet op voor ons gehele gamma en er zijn ook grote onderlinge verschillen in de diverse landen waar wij actief zijn. Brazilië, Rusland, India en China, landen met een snelgroeiende economie, voeren de lijst aan, maar ook in Engeland en in Duitsland zijn deze boven verwachting goed. De vooruitzichten voor 2011 lijken eveneens goed, al maken wij ons wel zorgen wat betreft de economische ontwikkelingen. Dat neemt niet weg dat wij doorgaan met onze investeringsprogramma's, vooral in India en Brazilië. Daarnaast gaan we ook onverdroten door met het ontwikkelen van nieuw equipment. In de eerste helft van dit jaar konden wij al 13 nieuwe machines presenteren."

Investerings

In 2011 verwacht JCB bijna 23 miljoen euro te investeren in de uitbreiding en modernisering van haar 11 fabrieken in het Verenigd Koninkrijk. Daarnaast wordt in Brazilië (Sao Paulo) een nieuwe productielocatie gebouwd voor de productie van

wielladers en rupskranen. Deze zal naar verwachting in 2012 operationeel zijn. Eerder dit jaar nam JCB al haar nieuwe motorenfabriek in India in gebruik. ■

Sir Anthony Bamford

SCM Adviesgroep

www.scm-adviesgroep.nl

postbus 434, 6040 AK Roermond

telefoon: 0475 – 420191

telefax: 0475 – 311558

e-mail: info@scm-adviesgroep.nl

Voor uw:

- * vergunningen
- * milieuonderzoeken
- * bestemmingsplanprocedures
- * milieu-, arbo- en recyclingadviezen
- * acceptatiereglementen en leveringsvoorwaarden
- * draaiboeken en zorgsystemen (VCA/BRL/ISO)
- * vakopleidingen

ACV brengt duurzaamheid in praktijk

De Gelderse gemeenten Ede, Renkum en Wageningen en de Utrechtse gemeente Veenendaal hebben een unieke stap op die weg gezet. Verenigd in de overheids-gedomineerde "ACV nv" richten zij hun pijlen zowel op de mogelijkheid van product- als die van materiaalhergebruik. De redactie sprak hierover met manager Uitvoering & Techniek, Gerlof Osinga en met Jacob van de Kolk, bedrijfsleider Reiniging en Transport.

"In Veenendaal en Ede is een kringloopbrengringstation van Restore, dat eveneens deel uitmaakt van ACV, gekoppeld aan de milieustraat. Dit geldt nog niet voor de brengringstation van Renkum en Wageningen. Bij de ingang van het kringloopbrengringstation vindt een grove selectie plaats of de aangeboden materialen zich nog lenen voor een tweede leven. Is dat het geval dan kunnen de goederen daar worden achtergelaten. Zo niet dan rijden ze enkele meters verder via de poort van de milieustraat het bordes op om het grove restafval in

Voor het grove deel van het huishoudelijk afval zijn milieustraten het voorportaal van de sorteerbedrijven sinds de recyclingambities in het LAP2, dankzij een kamerbreed aanvaarde motie, zijn aangescherpt. Hoewel er nog de nodige stappen zijn te zetten, maakt een groeiend aantal gemeenten zich sterk om over 20 à 30 jaar afvalloos de geschiedenisboeken in te gaan.

Duim techniek

- Stofbestrijding
- Bandwegers
- Recycling
- 24h-Service

Duim techniek heeft ruime ervaring in het monteren en onderhouden van bandweeg-systemen in diverse soorten recyclinginstallaties.

Onze kennis en ervaring hebben wij gecombineerd in ons eigen merk bandwegers.

Deze bandwegers kunnen voorzien worden van een testgewicht, dat het calibreren met een weegbrug overbodig maakt.

Tevens heeft Duim techniek registratiesoftware ontwikkeld. Deze software maakt het mogelijk om uitgebreide rapporten te maken, zodat voor het management altijd de actuele en historische productie-cijfers inzichtelijk zijn.

Interesse? Neem eens geheel vrijblijvend contact op!

Duim techniek - Standaardruiter 25 - 3905 PT - Veenendaal - 0318-529638 - info@duimtechnik.eu - www.duimtechnik.eu

één van de daarvoor aangewezen containers te deponeren," licht Osinga toe.

Van de Kolk vult hem aan: "Desgewenst gaat de dienstverlening nog verder. Het is zelfs mogelijk dat een medewerker van het kringloopbrengstation bij de mensen thuis het aanbod op de hergebruiksmogelijkheid beoordeelt en bij een positief oordeel dit gelijk meeneemt. De geselecteerde goederen worden vervolgens via één van de drie kringloopwinkels van Restore (redactie: vestigingen in Barneveld, Ede en Veenendaal) aan de man gebracht."

De milieustraat in Ede biedt de mogelijkheid om het grof huishoudelijk afval in 22 verschillende deelstromen te scheiden. In Veenendaal, waar afgelopen maand de modernste milieustraat van ons land haar poort heeft geopend, sorteren zij nog verder. Daar staan verschillende containers op hun specifieke deelstroom te wachten. Inclusief het KCA depot en het kringloopbrengstation Restore, kan daar in 26 deelstromen worden gescheiden. "Het opsplitsen in zoveel verschillende deelstromen vergt vanzelfsprekend wel een goede doorgeleiding en ook op het bordes is en blijft toezicht gewenst.

Communicatie is dan ook van essentieel belang. Als mensen weten welk belang zij dienen met deze werkwijze, is de wil absoluut aanwezig," weet Osinga uit ervaring. Van de Kolk bevestigt dit. "In Veenendaal bijvoorbeeld is de bevolking al lange tijd vertrouwd gemaakt met afvalscheiding. Daar is veel over gecommuniceerd en de inwoners komen de spelregels goed na. In Ede daarentegen scheiden de inwoners minder. Voor ons ligt daar nog een uitdaging om ook hen verder in beweging te krijgen maar ook daar zijn de resultaten van verbeterde scheiding hoopvol te noemen," aldus Van de Kolk.

Bewuste keuze

De drie milieustraten waren het afgelopen jaar gezamenlijk goed voor zo'n 7.000 ton grof huishoudelijk afval. Daarmee is, ondanks de recessie, nog geen einde ge-

komen aan de groei. Van de Kolk: "De verschillende deelstromen voeren wij af naar Baetsen Recycling met vestigingen in Veldhoven en Son. Een bewuste keuze, gemaakt aan de hand van gedegen marktonderzoek. Duurzaamheid was daarbij een 'hot item'. Uit de reststromen weet Baetsen Recycling nog zo'n 40 à 50 procent te recyclen materiaal te trekken. Dat percentage lijkt momenteel het meest haalbare.

Maar wij weten dat zij ver gevorderde plannen hebben om hun sorteerprocessen nog verder te optimaliseren. Overigens heeft ACV zelf ook duurzaamheid hoog in het vaandel. Dit is vastgelegd in het strategisch jaarplan. Dat geeft aan dat elke nieuwe vrachtwagen gaat rijden op groen gas, dat vrijkomt bij het vergisten van gft-afval, tenzij dat vanwege operationele taken niet mogelijk is. Op jaarbasis willen

we daarmee een besparing realiseren van zo'n 40% aan CO₂. Daarnaast willen wij uitsluitend gebruik gaan maken van personenwagens met energielabel A."

Nieuwe kans

Aan het optimaliseren van de hergebruiksmogelijkheden denkt Osinga in de nabije toekomst ook zelf nog een steentje bij te kunnen dragen in combinatie met Restore. "Particulieren komen na een verbouwing dikwijls met een restpartij tegels of hout bij ons op het bordes, die wellicht voor anderen nog interessant kunnen zijn. Datzelfde geldt voor bruikbare onderdelen van wasmachines of vaatwassers. En wellicht biedt dit nog grotendeels braakliggende terrein wel meer mogelijkheden," filosofeert de manager Uitvoering & Techniek.

Wie is ACV?

ACV is de nieuwe naam voor de vertrouwde afvalinzamelaar in de gemeenten Ede, Renkum, Veenendaal en Wageningen. ACV is ontstaan in 1999 toen de gemeentelijke reinigingsdiensten van de gemeenten Ede en Wageningen, en later ook Renkum (2001) en Veenendaal (2008) werden samengevoegd in één organisatie: Afvalcombinatie De Vallei. Een zelfstandig opererend bedrijf met een schat aan ervaring op het gebied van afvalinzameling, straat- en rioolreiniging, gladheid- en ongediertebestrijding of containerverhuur. Sinds 1999 zijn ook de kringloopwinkels in Ede en Barneveld en vanaf 2010 eveneens de kringloopwinkel in Veenendaal toegevoegd, onder de naam Restore Kringloop.

Duurzame toekomst

Afvalcombinatie De Vallei is 2011 ingegaan als ACV. Deze naamswijziging is een logische stap die past bij de toenemende verschuiving van afval naar recycling.

Ook Restore Kringloop is een bedrijf met een duurzame missie, bewust van maatschappelijke verantwoordelijkheid en gespitst op vernieuwing om hergebruik te stimuleren. Hergebruik dat werk- en scholingsmogelijkheden biedt aan mensen met een achterstand tot de arbeidsmarkt.

Organisatiestructuur

ACV is een naamloze vennootschap met verschillende dochterondernemingen. De aandelen zijn in het bezit van de gemeente Ede, Wageningen, Renkum en Veenendaal. ACV Gemeenten voert de opdrachten van de deelnemende gemeenten uit en ACV Bedrijven verzorgt de commerciële activiteiten van de groep. Ook Restore Kringloop met winkels in Barneveld, Ede en Veenendaal maakt onderdeel uit van ACV. In totaal biedt ACV werk aan meer dan 200 medewerkers en vrijwilligers.

Goud in de kliko

of ligt het toch wat genuanceerder? Dat laatste blijkt het geval te zijn. Op het platteland hebben de inwoners veel meer mogelijkheden om hun afval te scheiden. En dat voorscheiden loont. In de goedkoopste gemeente van ons land is de afvalstofheffing al vijf jaar achtereen verlaagd. Waarom daar wel en in andere gemeenten niet?

Boosdoener

Henk Aalderink, voorzitter van de commissie Milieu en Mobiliteit van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, wijt dit voor een groot deel aan de overcapaciteit bij de afvalverbrandingsinstallaties in ons land. "In deze sector is veel geïnvesteerd en om deze investeringen veilig te stellen zijn er met veel gemeenten lange termijnafspraken gemaakt. Gemeenten die daar niet in zijn meegegaan, zijn eerder bij machte hun tarieven neerwaarts bij te stellen nu de verbrandingstarieven onder druk staan. Overigens investeert deze sector in

Aan onze afvalzak wordt geld verdiend. Het lukt afvalverwerkers steeds beter waardevolle grondstoffen uit ons afval te recyclen of om te zetten in energie. Waarom betalen wij eigenlijk nog afvalstoffenheffingen en verwijderingsbijdragen? Zouden wij geen geld toe moeten krijgen voor het overhandigen van onze vuilniszak?

Die prangende vraag stond centraal in een aflevering van de serie 'goudzoekers' die

de VPRO op 18 juli jl. uitzond. Als proef op de som zijn van 60 gezinnen uit Kaatsheuvel gedurende enige tijd de zakken huisvuil geanalyseerd en ontdaan van recyclebaar afval. De uitkomst: de gemiddelde vuilniszak bevat al snel 2,5 kilo aan recyclebaar afval met een waarde van € 0,75. Een bedrag dat met de gestaag stijgende grondstofprijzen alleen maar lijkt toe te nemen. Hoe is het dan te rechtvaardigen dat aan afvalstoffenheffing in de duurste gemeente van ons land (redactie: Diemen) jaarlijks nog altijd 400 euro per jaar moet worden betaald? In de gemeente Eersel daarentegen betalen de inwoners slechts 120 euro per jaar. Ogenscheinlijk verdienen de gemeenten goed aan ons afval,

OBM sorter 1800

Sorteert alle metalen, non ferro's en RVS

Hoge capaciteit 2 tot 70 ton/uur
Bandsnelheid 2 tot 5 meter/sec

Franklinstraat 9; 9285 WT Buitenpost (NL)
T: +31 511 424555 F: +31 511 423963
E: info@obmtec-rte.com I: www.obmtec-rte.com

het licht van de stijgende grondstofprijzen momenteel het nodige in afvalscheidingsinstallaties als uitweg om hun totale investeringen rendabel te krijgen.”

Die overcapaciteit stimuleert de gescheiden afvalinzameling niet bepaald. Om hierin verandering aan te brengen is de Nederlandse Recycle Bank in samenwerking met inzamelaar Avalex vorig jaar september in Pijnacker-Nootdorp een innovatief afvalinzamelingconcept gestart. “Kern is de veranderende rol van afval, van waardeloos naar waardevol. Wij spreken dan ook van een ‘evolutie in afval-land’. Wij geven de mensen geld voor bepaalde afvalstromen en desondanks slagen wij erin een evolutie te bewerkstelligen,” geeft Jorgen van Rijn, projectleider bij Rijck, de Nederlandse Recycle Bank aan. Een proef op de som bewijst dat het werkt. Een afgedankte computer en het nodige plastic, gezamenlijk een hoeveel-

heid van 8 kg, levert de ontdoener een bedrag van € 2,57 op en desondanks is de marge toereikend voor de kosten van het recyclen van het aangeboden materiaal.

Gemeengoed is dit initiatief nog lang niet. Wie verdienen er dan aan het scheiden van afval? Zijn dat de milieustraten, de sorteerb企业n, of de eindverwerkers? Onderzoek wijst uit dat de ‘verdiensten’ sterk afhankelijk zijn van het soort afval. Het verantwoord recyclen van de circa 500.000 koelkasten en diepvriezers, die jaarlijks worden afgedankt, kost nog steeds geld. Andere groot huishoudelijke apparaten bevatten zoveel waardevolle materialen dat deze de kosten van recycling dekken. Dat verklaart ook dat de verwijderingsbijdrage nog steeds voor een aantal consumentengoederen nog in rekening wordt gebracht. Voor de steenachtige materialen en afvalhout geldt min of meer hetzelfde. Het zijn met name de

ferro’s en non-ferro’s die echt geld opleveren. Hoe zit het dan met kunststoffen en plastics?

Ton van der Giessen, directeur van Kunststof Recycling Van Werven: “Het recyclen van 1.000 kg kunststof kost ons zo’n 300 à 400 euro. Met de opbrengst van het recyclinggranulaat spelen wij nu zo ongeveer quitte. Om de balans echt door te laten slaan hebben wij echter grotere volumes nodig. Het aanbod uit eigen land is hiervoor momenteel nog te klein. Vandaar dat wij kunststofafval ook importeren. Gezien de ontwikkelingen op de grondstoffenmarkt acht ik het niet uitgesloten dat dit afval een positieve waarde gaat vertegenwoordigen. De prikkel, die daarvan uitgaat, zal ongetwijfeld een positief effect hebben op het scheidingsgedrag van mensen. En dat brengt het vliegwiel in beweging.” ■

Uit Europa

In Nederland vinden we recycling van bouw- en sloopafval de gewoonste zaak van de wereld. Elders staan de zaken er echter heel anders voor. Dat bleek ondermeer toen delegaties uit Zweden en Estland op bezoek waren in Nederland. In deze landen begint recycling langzamerhand zijn intrede te doen.

De nieuwe doelstelling uit de Kaderrichtlijn Afval (70% recycling van bouw- en sloopafval) lijkt in sommige lidstaten aan te zetten tot ontwikkeling. Deze doelstelling is behoorlijk ambitieus voor lidstaten waar recycling nog in de kinderschoenen staat. Reden voor betrokkenen om eens een bezoekje te brengen bij een aantal leden van BRBS Recycling. Vooral de verhalen achter de successen van deze bedrijven

zijn interessant voor buitenlandse bedrijven. Hoewel niet alles zo maar te kopiëren is, leveren de bezoeken een schat aan informatie op die kan bijdragen dat ook in andere lidstaten recycling van de grond komt.

Doelstellingen KRA

De doelstellingen uit de Kaderrichtlijn Afval lijken dus een aanzet te geven. Tegelijkertijd werkt de Europese Commissie aan het verzorgen van ondersteuning bij het toepassen van de Kaderrichtlijn. Diverse elementen uit de Kaderrichtlijn zijn niet volledig helder en behoeven nadere toelichting. Voor producenten van recyclinggranulaat is de nadere invulling van afval-einde criteria van belang. Hiertoe zet de Europese Commissie langzamerhand enkele stappen. Door het Joint Research Centre wordt momenteel een onderzoek verricht naar afval-einde criteria. Hierbij wordt vooral gekeken naar de noodzaak voor milieuparameters als criterium en de relatie met uitloogwaarden.

Rondje Europa

De Europese Commissie is verder bezig te onderzoeken voor welke activiteiten minimumnormen opgesteld dienen te worden. Conform de Kaderrichtlijn Afval kunnen zulke normen worden vastgesteld voor afvalverwerking die niet onder de BREF Afvalbehandeling vallen. Het bewerken van bouw- en sloopafval is zo’n activiteit. Of voor recycling van bouw- en sloopafval ook daadwerkelijk minimumnormen zullen worden vastgesteld is nog niet zeker, daar buigt de Commissie zich nu over. De FIR volgt namens de recyclingbranche de ontwikkelingen op de voet.

Tenslotte komen we in dit ‘rondje Europa’ nog even terug op de grondstoffendiscussie. Deze woedt nog onverminderd in Brussel en zal binnenkort zijn neerslag vinden in de ‘Resource Efficiency Roadmap’. Daarmee zal ongetwijfeld recycling andermaal als belangrijke pilaar voor duurzaam grondstofbeheer worden onderstreept. ■

VVD delegatie op bezoek bij HKS Metals

De VVD toonde zich tijdens het werkbezoek op 20 juni 2011 aan HKS Metals te Amersfoort, lid van BRBS Recycling, zeer geïnteresseerd in de recyclingsector. Onder de aanwezigen waren onder meer de heren M. Knip en R. Leegte, respectievelijk Eerste en Tweede Kamerlid van de VVD, het Statenlid de heer Z. El Yassini van provincie Utrecht en mevrouw H. Hessels, raadslid van de gemeente Amersfoort, eveneens van de VVD. "Een zeer verhelderende dag" zo vatte het raadslid Hessels het werkbezoek samen.

Op maandag 20 juni 2011 heeft de VVD in al haar geledingen een bezoek gebracht aan de recyclingsector bij het grootste schrootverwerkend bedrijf HKS Metals in Amersfoort. Een afvaardiging van de Eerste en Tweede Kamer, de provincie Utrecht en ook de gemeente Amersfoort liet zich uitgebreid voorlichten over de toekomstvisie van de recyclingsector.

Max de Vries, directeur van BRBS Recycling, gaf een informatieve presentatie over de sector en zoomde in op een tiental recyclingvoorbeelden die hun gelijke in Europa niet kennen. Van 100% recycling van steenwol substraatmatten uit de tuinbouwsector door Van Vliet Contrans tot

PVC, PP en EP uit gemengde harde kunststoffen bij Kunststof Recycling Van Werwen en van teerhoudend asfalt bij Bentum Recycling tot de verwerking van het niet recyclebare sorteeresidu tot hoogwaardige brandstof bij Langezaal Afvalverwerking in Haaksbergen.

Stefan van der Wekken, vestigingsmanager van HKS Metals, gaf vervolgens een presentatie over het bedrijf. Met name het feit dat de directie in 2005 heeft besloten om de reststromen van hun zes shredders niet meer in het buitenland onder menonwaardige omstandigheden te laten verwerken heeft het bedrijf een enorme boost aan recyclingtechnieken opgeleverd. Alles wordt nu in Nederland verwerkt met de nieuwste scheidingstechnieken, waardoor binnenkort geen afval meer gestort noch verbrand behoeft te worden. Mede hierdoor heeft HKS Metals in een record tijd van drie maanden het MVO-certificaat weten te behalen, dat ze onlangs nog bij de opening van de nieuwe plant in Amersfoort op 10 juni uit handen van Veritas hebben mogen ontvangen.

Subsidie voor AVI's onredelijk

Over en weer zijn meningen gedeeld. Voor de heer René Leegte, lid van de vaste Kamer Commissie van IenM, was het duidelijk dat de recyclingsector een voor de Nederlandse economie belangrijk segment van het bedrijfsleven is geworden waar enorme kansen liggen. Ook werd het de VVD afgevaardigde duidelijk dat de overcapaciteit aan afvalverbranders een bedreiging vormt voor innovatie van recyclingbedrijven, zelfs voor een schrootverwerker als het moderne HKS Metals.

De onredelijkheid van subsidie van afvalverbrandingsinstallaties voor het biogene deel in het verbrande afval, maar geen subsidies zijn voor recycling, terwijl juist daar de CO₂ reductie wordt gerealiseerd, vindt hij onredelijk. Overigens blijkt de heer Leegte helemaal geen voorstander te zijn van subsidies.

Volgens de heer Leegte moeten de recyclingbedrijven meer kansen krijgen en ziet hij voornamelijk geen heil in het bestraffen van niet wenselijke activiteiten.

Handhaving

Uit informatie van provincies lijkt het erop dat veel RUD's afsteveneren op een vorm die contraproductief zal zijn.

Er worden ingewikkelde overlegstructuren en netwerken bedacht, maar vervolgens blijven alle toezichthouders en vergunningverleners op hun plek. Het voorbeeld van een krachtdadige en faire overheid naar het voorbeeld van de DCMR krijgt onvoldoende navolging.

De heer Leegte deelde de mening van het bedrijfsleven over de onjuiste richting waarin de verschillende provincies nu denken hun RUD's te willen inrichten. "In de RUD's moeten de toezichthouders fysiek bij elkaar zitten, direct meningen kunnen delen en moeten we geen digitale netwerken van personen hebben die elkaar sporadisch zien", aldus Leegte. Als voorbeeld werd DCMR genoemd. Hij zegde toe dit met Staatssecretaris Atsma te zullen bespreken. Vanuit de aanwezige recyclingbedrijven werd aangegeven dat zij van de overheid strenge en rechtvaardige handhaving verwachten voor alle bedrijven. Statenlid Z. El Yassini zegde toe deze

NIHOT®

www.nihot.nl

- Windshifters
- Drum Separators
- Rotary Air Separators
- Industrial Dust Suppression

uitdrukkelijke wens van de sector in zijn provincie terug te zullen koppelen.

Milieustraten over de tong

Waar autowrakken conform een prima regeling Besluit Beheer Autowrakken alleen afgevoerd naar en verwerkt mogen worden door gecertificeerde metaalshredders en elektronicaschroot via Wecycle volgens WEEE regelgeving is geregeld, is volgens de heer Heuvelman, directeur van HKS Metals, de stroom aan metaalschroot van milieustraten onvoldoende geregeld. De Europese Commissie stelt hoge recyclingspercentages voor elektronicaschroot en afgedankte auto's, waardoor duurzame verwerkingstechnieken gestimuleerd worden. Echter voor het bij milieustraten vrijkomend metaalschroot geldt geen enkele regel om materialen maximaal terug te winnen. Vaak is alleen de prijs richtinggevend. Hierdoor kan het voorkomen dat grote stromen waardevolle materialen verloren gaan of op een onverantwoorde manier verwerkt worden. Ook de restfractie van grof huishoudelijk afval van milieustraten wordt door veel milieustraten nog steeds niet conform het LAP2009-2021

verwerkt. Een van de redenen is dat provincies de milieuvergunningen van milieustraten niet hebben aangepast.

Ogen geopend

Tijdens de rondleiding op het terrein van HKS Metals werden de ogen van de VVD afgevaardigden pas echt geopend en liet men zich graag uitleggen hoe de verschillende scheidingstechnieken op basis van infrarood, kleur en röntgen in zijn werk gaan.

"Een zeer verhelderende dag", liet raads-

lid mevrouw Hessels zich aan het einde van de dag ontvallen. De heer Zohai el Yassini gaf na afloop te kennen dat hij het "een zeer inspirerende dag met veel nieuw inzichten" vond en "Geweldig om te zien dat op het gebied van duurzaamheid in Nederland er veel goede initiatieven zijn vanuit BRBS Recycling". De heer Leegte sloot de rij met "Erg nuttig" en vroeg de sector met klem hem hun mening over de aanstaande Afvalbrief van Staatssecretaris Atsma te doen toekomen. ■

Eerland

Vakmanschap in de bouwcyclus

Eerland
BOUWSTOFFEN
MANAGEMENT

Adviesbureau voor duurzame toepassing en hergebruik van bouwstoffen. Gericht om efficiënt en praktijkgericht bouwstoffen toe te passen binnen de kaders van het Besluit Bodemkwaliteit".

Eerland
CERTIFICATION

Certificerende instelling op het gebied van asbest, slopen, recycling, milieu, veiligheid, sanering, bodemonderzoek en CE-markering.

Eerland
LABORATORIUM

Geaccrediteerd laboratorium voor onderzoek naar en controle van zand, grind, puingranulaat, beton en asfalt.

Schone fracties voor Smink Groep

Onlangs hebben Van der Spek Vianen en Marijs Recyclingtechniek (onderdeel van de Van der Spek groep) diverse nieuwe machines geleverd waarmee de Smink Groep gebroken fracties schoon en zeer duurzaam in voorraad kan zetten.

De geleverde nabewerkingslijn bestaat uit een skidmobiele Westeria windshifter met een zwaar uitgevoerde mobiele verzamelband en een Telestack TC624 Radial rupsmobiele transportband. De uitgesproken voorkeur voor een 2.000 mm brede WS2000 Westeria windshifter was een heel bewuste keuze, waarbij vooral de capaciteit van de breker de doorslaggevende factor vormde.

Voor een optimaal resultaat is spreiding bij windshifting essentieel. Vandaar dat voor de toevoerband van de windshifter een 3.500 mm lange en 2.000 mm brede trilgoot is gemonteerd. De windshifter wordt gevoed met een 25-55 mm fractie uit de zeefmachine dat na bewerking door de WS2000 via een zijafvoerband op een mobiele Westeria verzamelband komt. Op

deze band komt ook de 0-25 mm fractie uit de zeefmachine terecht. Beide stromen worden aldus samengevoegd tot één fractie en via de door Marijs geleverde Telestack TC624 Radial, rupsmobiele transportband opgebult. Deze transportband is 24 m lang en heeft een doorvoercapaciteit van 600 ton/u. Door het radiale onderstel kan de band 180° draaien waardoor er tot ruim 12.000 ton gebroken product kan worden opgeslagen zonder dat er maar één laadschop aan te pas hoeft te komen. Al deze componenten: de windshifter, de verzamelband en de Telestack zijn aan elkaar verbonden met het noodstoppen-circuit waardoor er geen gevaarlijke en ongewenste situaties kunnen ontstaan. Zodra één van de machine gestopt wordt, stopt de rest automatisch.

Smink Groep

De Smink Groep is in 1955, begonnen als handels- en aannemingsbedrijf in de grond-, weg- en waterbouw. Eind jaren zeventig startte de exploitatie van een vuilstort aan de Lindeboomseweg

in Amersfoort. In de loop der jaren nam Smink diverse andere afvalverwerkende activiteiten ter hand, zoals het breken van puin, het composteren van groenafval, het sorteren van bedrijfs-, bouw- en sloopafval en het reinigen van grond. Het inzamelen van afval was een logisch vervolg op deze activiteiten. In 2007 nam de Smink Groep het bedrijf van de Gebrs. Tammer uit Soesterberg over. Inmiddels zijn alle onderdelen in de Smink organisatie geïntegreerd en wordt er nu vanuit twee locaties gewerkt, namelijk Hoogland en Soesterberg.

Voor meer informatie :

Van der Spek Vianen B.V.
tel: 0347 36 26 66

Duurzame grondstoffen voor uw succes

Gecertificeerd puingranulaat in elke maat en samenstelling? Bij Twee "R" Recycling Groep hebben we ons erop toegelegd. Sterker nog: we doen niet anders. Wij zijn een pure grondstoffenproducent zonder nevenactiviteiten. Door onze keuze voor specialisme zijn we bij uitstek de partner die vanuit een onafhankelijke positie bijdraagt aan uw succes. Daarbij maken onze inspanningen op het gebied van duurzaam produceren ons assortiment nog eens extra 'groen'. Wat wilt u nog meer?

www.puinrecycling.nl

TWEE
"R"
RECYCLING GROEP BV

Baetsen breidt haar vloot uit met vier nieuwe DAF voertuigen

Onlangs ontving Marc Peperkamp, bedrijfsleider operationele zaken bij Baetsen, de sleutels van vier nieuwe DAF Space Cab voertuigen uit handen van Guido van Stiphout, verkoopleider bij De Burgh Eindhoven. Deze zijn uitgerust met de milieuvriendelijke Euro-5 motor en een geautomatiseerde AS Tronic versnellingsbak.

Achter de twee DAF FT XF105.410 trekkers hangen met een schuifvloer uitgeruste opleggers van Knapen Trailers uit Deurne. De twee DAF FA CF85.410 bakwagens, zijn aangeschaft als pilot project. Het geringe eigen gewicht van de CF-serie, de lage (260mm) chassisbalken en de aluminium opbouw, zorgen ervoor dat de motorwagens een inhoud van 40m³ kan vervoeren. De aanhangwagens met schuifvloer is goed voor 72m³ waardoor het totale volume van 96m³ verhoogd is naar 112m³ inhoud.

Door onder de aanhangwagens in plaats van 9 ton's assen 3 x 10 ton's assen te monteren kan er binnen Nederland ladingen tot een totaal gewicht van 50 ton worden vervoerd.

Euro-6 eindpunt?

De Euro-5 norm, die sinds 1 september 2009 geldt, heeft bijgedragen aan een drastische vermindering in de NOx-uitstoot en roetdeeltjes. "Met de invoering van eind 2013 verplichte Euro-6 motoren lijkt het maximaal haalbare reductieniveau van de schadelijke uitstoot te zijn bereikt. Deze nieuwe generatie motoren zijn voorzien van het zogenaamde AdBlue systeem dat meer dan 90% van de NOx uit het uitlaatgas in een speciale katalysator omzet in stikstof en water. Verdere terugdringing van de schadelijke uitstoot behoort in principe met nog fijnere

partikelfilters weliswaar tot de mogelijkheid, maar uit kostentechnisch oogpunt is dit niet realistisch. Grotere winst lijkt te behalen met het verder terugdringen van het verbruik van de motoren. Ook de Europese Commissie lijkt inmiddels op deze lijn te zitten en is voornemens haar aandacht te verleggen naar de impact van scheeps- en vliegtuigmotoren op het milieu," aldus productplanner Pieter Kuylaars van DAF Trucks NV.

A Product of Hard Work

De 550-80 Wastemaster. Een verreiker met wielladercapaciteiten

- Leverbaar met 130pK of 145pK motor
- Z-bar kinematiek met 6.5 ton opbreekkracht
- Uitstekend bestuurderscomfort, servo bediening (optioneel in de zetel geïntegreerd), SRS
- Storthoek 46° terugrolhoek 34°

JCB heeft een uitgebreid dealer netwerk in de Benelux. Voor meer info contacteer:
België: JCB Belgium NV/SA, Nijverheidslaan 1501, 3660 Opglabbeek T 089/695050 F 089/695079;
Nederland: JC Bamford NV, Zandweistraat 16,4181 CG Waardenburg T 0418/654654 F 0418/652975

Etten-Leur gunt transport en verwerking afvalstromen aan Van den Noort

De gemeente Etten-Leur heeft de aanbesteding 'Transport en verwerking van afvalstromen afkomstig van de milieustraat' definitief gegund aan afvalinzamelaar en recycler Van den Noort met vestigingen in Dongen, Waalwijk en Moerdijk.

Het streven van de gemeente Etten-Leur is dat de nieuwe milieustraat medio 2011

open gaat. Van den Noort gaat vanaf de opening in eerste instantie drie jaar en mogelijk tot 2017 de containers leveren en de afvalstromen afkomstig van de nieuwe milieustraat ophalen en verwerken.

Het familiebedrijf Van den Noort begon in 1944. Cees van den Noort start dan met de handel in zand en grond. Nu, 67 jaar

later, is dat slechts één van de activiteiten. Het bedrijf staat inmiddels regionaal bekend als totaalleverancier op het gebied van grond- en sloopwerken, zand en puin-granulaat, afvalinzameling en recycling. ■

Ballast Nedam bouwt houtsnippercentrale

Ballast Nedam heeft, blijkens haar bekendmaking d.d. 27 juli jl., de opdracht binnengehaald voor de bouw van de BioEnergieCentrale Delfzijl. Met de opdracht is een bedrag van 48 miljoen euro gemoeid.

Het aannemeingsbedrijf bouwt de centrale in samenwerking met het Duitse Areva Renewables en het Finse Metso Power Oy. De centrale heeft een vermogen van 49 megawatt en levert capaciteit voor de elektriciteitsbehoefte van 120.000 huishoudens. De energie zal geproduceerd worden uit afvalhoutsnippen.

Jaarlijks moet daarvoor driehonderduizend ton aan houtsnippers worden aangeleverd per schip, trein en vrachtwagen. Als de centrale in 2013 in bedrijf wordt genomen, zal dit per jaar 250 duizend ton CO₂ besparen. In Nederland wordt momenteel ongeveer 90 megawatt aan houtgestookte energie geleverd door vier centrales, die meestal gekoppeld zijn aan afvalverbrandingsinstallaties, aldus Ballast Nedam.

Eneco

BioEnergieCentrale Delfzijl is een dochteronderneming van Eneco. De bouw van de groenestroomcentrale past volgens Eneco

in de strategie van het bedrijf om steeds meer energie duurzaam op te wekken.

In het komende jaar opent Eneco twee windmolenparken, maar ook een gascentrale die 870 megawatt energie moet gaan opwekken. "Die centrale dient als buffer voor de duurzame energie, voor als er bijvoorbeeld geen wind is", legt de woordvoerder die keuze uit.

"Maar gas is van de fossiele brandstoffen wel de meest duurzame. Bij kolencentrales wordt twee keer zo veel CO₂ geëmitteerd." Eneco maakt geen gebruik van kolencentrales of kernenergie. ■

Putman Groep neemt Terex-Fuchs MHL350D in gebruik

Van der Spek Vianen heeft een nieuwe Terex-Fuchs MHL350D geleverd bij de Putman Groep in Westervoort. De machine zal onder meer worden ingezet voor het laden- en lossen van schepen aan de eigen loswal en voor het op- en overslaan van grondstoffen op de locatie.

In 1921 startte grondlegger A.H. Putman in Westervoort een transportbedrijf annex handel in zand, grind en kolen dat in ruim 90 jaar uitgroeide tot de Putman Groep anno 2011. Heden ten dage zijn er vestigingen in Westervoort, Wijchen en Wissel in Duitsland. Het produceren en verkopen van primaire en secundaire bouwgrondstoffen, recyclen en inzamelen van bouwen sloopafval, sloop- en infra-werken vormen vandaag de dag de kernactiviteiten.

Speciale uitvoering

Op basis van een programma van eisen heeft het Application Center van Terex-Fuchs speciaal voor deze machine een 16 meter lange bananengiek ontwikkeld, die het mogelijk maakt verschillende typen schepen voor de loswal te lossen of te laden. Om geen druk op de bodems van de schepen uit te voeren is deze uitgevoerd met een zweefstand op de hefcylinders waardoor er geen neerwaartse druk kan worden uitgevoerd tijdens het dicht knijpen van de knijper.

De standaard centrale smering is aangesloten op de 1.750 liter Kinshofer grijper, die voorzien is van zwevende pennen. Voordeel hiervan is dat de slijtage aan de pennen en bussen in de grijper tot een minimum beperkt blijft.

Voor meer informatie :

Van der Spek Vianen B.V., tel. 0347 36 26 66 of email : info@vanderspek.nl ■

Kalender vakbeurzen symposia congressen

• Recycling 2011

Van 20 tot en met 22 september vindt in de Evenementenhal te Gorinchem de vakbeurs Recycling 2011 plaats. *Voor meer informatie: tel. 0575 45 25 96.*

• Duurzame economie

Op 29 september 2011 vindt er in Nieuwspoor te Den Haag een debat over duurzame economie plaats met bijdragen van dr. George Gelauff (CPB), prof. dr. Harmen Verbruggen (VU) prof. dr. Hans Opschoor (ISS) en prof. dr. Hans Mommaas (UvT). *Voor meer informatie: bureau@vvm.info*

• Sardinië Symposium 2011

Van 3 t/m 7 oktober 2011 zal het 13^e internationale symposium afvalbeheer en storten in Santa Margherita di Pula in Italië worden gehouden. *Voor meer informatie: www.sardiniasymposium.it*

• Nationale beurs Milieu

Van 4 tot en met 6 oktober 2011 in de Brabanthallen te 's-Hertogenbosch. Op deze beurs draait het allemaal om afvalmanagement en recycling. *Voor meer informatie: www.milieuvakbeurs.nl*

• Milieubeurs

Van 4 tot en met 6 oktober te 's-Hertogenbosch. *Voor meer informatie: www.milieuvakbeurs.nl*

• Afvalconferentie

Op 5 oktober organiseren het ministerie van I&M, de NVRD en de Vereniging van Afvalbedrijven in het Congrescentrum 1931 te 's-Hertogenbosch de jaarlijkse Afvalconferentie. *Voor meer informatie: www.afvalconferentie.nl*

• Baustoff-Recycling-Tag

Op 6 oktober 2011 te Filderstadt-Bemhausen, Duitsland. Dit congres wordt in samenwerking met de FIR georganiseerd.

• Betonwegendag

Op 11 en 12 oktober 2011 organiseert het Cement&BetonCentrum in samenwerking met het CROW in de Brabanthallen te 's-Hertogenbosch de Betonwegendag 2011. *Voor meer informatie: www.betonwegendag.nl*

• Nationaal asbestfeitencongres

Search organiseert op 27 oktober het Nationale asbestfeitencongres in Jaarbeurs Utrecht. *Voor meer informatie: www.asbestfeitencongres.nl*

• Pollutec

Van 29 november tot en met 22 december te Parijs, Frankrijk. *Voor meer informatie: www.pollutec.com/GB.htm*

• Infra Relatiedagen

De Infra Relatiedagen voor met name Zuid-Nederland vinden van 29 november t/m 1 december 2011 plaats in de Evenementenhal te Venray. *Voor meer informatie: tel: 0478 519 790.*

• Congres Bouwbesluit 2012

In het Beatrixtheater te Utrecht staat op 7 december 2011 het Bouwbesluit 2012 in de schijnwerpers. *Voor meer informatie: www.congresbouwbesluit.nl*

• Green Build

Vanaf 25 tot en met 27 januari 2012 is Ahoy Rotterdam de locatie voor een expo, twee ochtendcongressen, dagelijkse innovatie- en praktijksessies en netwerkbijeenkomsten. *Voor meer informatie: 030 - 295 27 29*

• Bautec

Van 11 tot en met 25 februari 2012 zal in de Expo te Berlijn voor de 30ste keer de internationale bouwwerk worden gehouden. *Voor meer informatie: bautec@messe-berlin.de of www.bautec.com*

• Infracampus

Op 26 januari 2012 organiseert Ahoy Rotterdam samen met haar partners van de vakbeurs InfraTech de tweede editie van InfraCampus. *Voor meer informatie: tel 010 - 293 3204.*

Colofon

Redactieraad

G. A. Klein
M.S.M. de Vries
P.M. Broere
K. van Stekelenburg

Redactie

CEV-Producties
Morelstraat 50, 3235 EL Rockanje
Tel. (0181) - 40 44 46
Fax (0181) - 40 13 53
E-mail cevprod@worldonline.nl

Vormgeving

FrenkDesign, Mirelle Vegers
Oude Vlijmenseweg 190D
5223 GT 's-Hertogenbosch
Tel. 06 - 38 79 65 23
E-mail info@frenkdesign.nl
Website www.frenkdesign.nl

Eindredactie en beheer adressenbestand

BRBS Recycling
Van Heemstraweg West 2b
5301 PA Zaltbommel
Tel. (0418) - 68 48 78
Fax (0418) - 51 54 53
E-mail info@brbs.nl
Website www.brbs.nl

Advertenties

Mooijman Marketing & Sales
t.a.v. dhr. D. Mooijman
J. Röntgenstraat 17,
2551 KS Den Haag
Tel. (070) - 323 40 70
Fax (070) - 323 71 96

De redactie is niet verantwoordelijk voor de advertenties in dit blad.

Druk

Drukkerij Quadraat B.V.,
Postbus 1011
3260 AA Oud-Beijerland

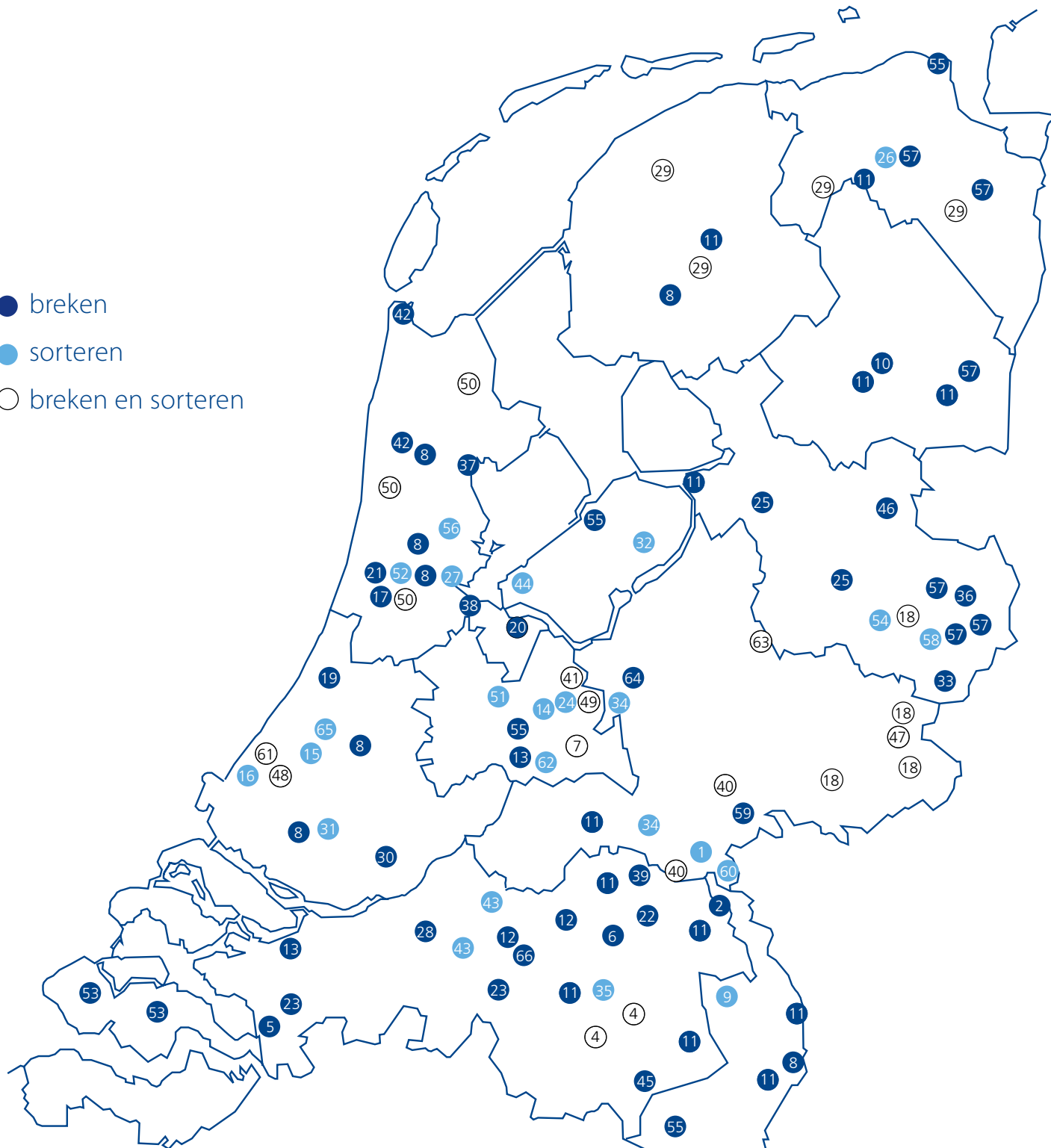
BEwerken (ISSN-nummer 1566 - 9181) is gedrukt op Reviva Mega Gloss gerecycled papier en ingeseald in met de grootst mogelijke zorg vervaardigd polyethyleen, opdat zo min mogelijk schadelijke stoffen in ons milieu achterblijven.

Uitgave

BEwerken is een kwartaaluitgave van BRBS Recycling en wordt toegezonden aan de leden van BRBS Recycling, gemeenten, provincies, diverse ministeries, Rijkswaterstaat, diverse branche-organisaties op het gebied van afvalbe- en verwerking, afvaltransport, slopen en grondstoffenwinning.

Locaties leden BRBS Recycling

- breken
- sorteren
- breken en sorteren

Donateurs BRBS Recycling

Bedrijfsnaam

Craco Nederland
Demarec
Jager Ophof handelsonderneming B.V.
Keestrack NV
Kuiken N.V.
Laverman Technisch Handelsbureau
NIHOT Recycling Technology B.V.
C. van der Pols & Zn. B.V.
Qurius Nederland B.V.
Saes International B.V.
SCM Adviesgroep
Van der Spek Vianen BV
Verachtert Nederland B.V.
Verhoeven Grondverzetmachines B.V.
Wirtgen Nederland B.V.

Adresgegevens

Henry Dunantweg 13a
Den Hoek 10
Harderwijkerweg 266
Taanusweg 2
Dukaat 1
Distributieweg 31
Generatorstraat 16
Stationsweg 36
Van Voordenpark 1a
Lozerweg 10-14
Westhoven 2
De Limiet 14
De Bloemendaal 8
Den Engelsman 2
Velsenstraat 1

Postcode

2402 NM
5848 EL
3845 LD
B-3740
8305 BC
2404 CM
1014 AT
3214 VK
5301 KP
6006 SR
6042 NV
4131 NR
5221 EC
6026 RB
4251 LJ

Plaats

Alphen a/d Rijn
St. Anthonis
Harderwijk
Bilzen (België)
Emmeloord
Alphen a/d Rijn
Amsterdam
Zuidland
Zaltbommel
Weert
Roermond
Vianen
's-Hertogenbosch
Maarheeze
Werkendam

Telefoonnummer

0172 - 42 30 50
0458 - 44 23 00
0341 - 42 45 33
0032 - 8951 5851
0527 - 63 65 00
0172 - 47 51 53
020 - 582 20 30
0181 - 45 88 45
0418 - 68 35 00
0495 - 56 19 29
0475 - 42 01 65
0347 - 36 26 66
073 - 640 41 11
0495 - 59 66 66
0183 - 44 92 37

Website

www.craco.nl
www.demarec.nl
www.jager-ophof.nl
www.keestrack.com
www.kuiken.nl
www.laverman.com
www.nihot.nl
www.pols.nl
www.qurius.nl
www.saes.nl
www.scm-adviesgroep.nl
www.vanderspek.nl
www.veraned.nl
www.verhoevenbv.nl
www.wirtgen.nl

Ledenlijst

- 1 ● **ARN B.V.**
Postbus 7006, 6503 GM Nijmegen
t. 024 - 371 71 71
- 2 ● **AVG Recycling Heijen B.V.**
Postbus 160, 6590 AD Gennep
t. 0485 - 55 12 60
- 3 ● **Baars Recycling B.V.**
Postbus 58, 6100 AB Echt
t. 0475 - 48 11 03
- 4 ○ **Baetsen Recycling B.V.**
Locht 100, 5504 RP Veldhoven
t. 040 - 205 4440
Locaties:
Son, t. 040 - 205 4440
Echt (L), t. 0475 - 350 990
- 5 ● **BBZ Recycling**
v. Konijnenburgweg 56
4612 PL Bergen op Zoom
t. 0164 - 26 05 60
- 6 ● **Beekmans Recycling B.V.**
Hurkske 28, 5469 PJ Erp
t. 0413 - 21 23 22
- 7 ○ **Beelen Midden-Nederland BV**
Schonauwenseweg 8
3991 MC Houten
t. 030 - 635 33 55
- 8 ● **Bentum Recycling B.V.**
Vondelingenplaat 17
3197 KL Vondelingenplaat
t. 010 - 472 40 80
Locaties:
Alphen a/d Rijn (APR),
t. 0172 - 49 30 05
Amsterdam, t. 020 - 611 82 95
Heerenveen (BRC),
t. 0513 - 61 51 27
Heerhugowaard (HAL),
t. 072 - 571 25 00
Keunen Recycling, Venlo,
t. 077 - 324 01 23
Vondelingenplaat Rt. (REKO),
t. 010 - 472 40 80
Zaandam (ZPR), t. 075 - 684 71 50
- 9 ● **BituRec BV**
Veldstraat 22, 5815 CX Merselo
t. 0478 - 546527
- 10 ● **Bork Recycling BV**
Zwartschaap 46, 7934 PC Stuifzand
t. 0528 - 331 225
- 11 ● **Bowie Recycling B.V.**
Postbus 35, 5450 AA, Mill
t. 088 - 088 77 00 (algemeen nr.)
Locaties:
Boxtel, t. 0411 - 61 66 80
Brunssum, t. 0455 - 64 03 58
Emmen, t. 0591 - 67 36 93
Genemuiden, t. 038 - 38 54 574
Helmond, t. 0492 - 51 33 11
Hoogeveen, t. 0528 - 28 00 95
Hoogkerk, t. 06 - 29 08 18 53
Joure, t. 0513 - 41 22 41
Maastricht, t. 043 - 32 12 495
Montfort, t. 0475 - 54 90 09
Nuland, t. 088 - 088 77 66
Roermond, t. 0475 - 34 62 00
Tiel, t. 0344 - 65 40 39
Venlo, t. 077 - 32 02 020
Wanroij, t. 0485 - 47 12 06
- 12 ● **Brabant BreCom B.V.**
Nieuwkuikseweg 2, 5268 LE
Helvoirt
t. 0411 - 64 19 97
Locatie: Udenhout, t. 0411 - 641997
- 13 ● **BRL bv**
Batuwseweg 44
3412 KZ Lopikerkapel
t. 0348 - 55 18 86
Locatie: Moerdijk, t. 0348 - 55 18 86
- 14 ● **Containerbedrijf Dorrestein B.V.**
Fornheselaan 180
3734 GE Den Dolder
t. 030 - 225 05 44
- 15 ● **De Milieu Express**
Radonstraat 231
2718 SV Zoetermeer
t. 079 - 363 30 30
- 16 ● **De Zwart Containers**
Zonweg 13, 2516 AK 's Gravenhage
t. 070 - 354 15 41
- 17 ● **Dura Vermeer Reststoffen BV**
Postbus 149, 2100 AC Heemstede
t. 023 - 752 9000
- 18 ○ **Dusseldorp Infra, Sloop en Milieutechniek B.V.**
Postbus 31, 7130 AA Lichtenvoorde
t. 0544 - 39 55 55
Locaties:
Borne, t. 0544 - 39 55 55
Doetinchem, t. 0544 - 39 55 55
Eibergen (Penterman),
t. 0544 - 39 55 55
- 19 ● **H.H. van Egmond B.V.**
Postbus 89, 2230 AB Rijnsburg
t. 071 - 402 42 41
- 20 ● **Feep v/d Heiden Puinrecycling B.V.**
Postbus 122, 1260 AC, Blaricum
t. 035 - 538 36 20
- 21 ● **Gebr. Bottelier Sloophandel B.V.**
Postbus 9545, 2003 LM Haarlem
t. 023 - 531 94 43
- 22 ● **Gebr. Van der Brand en Van Oort B.V.**
Koperslagerstraat 17, 5405 BS Uden
t. 0413 - 27 30 33
- 23 ● **Heijmans Wegenbouw Landelijke Specialismen en Grondstoffen**
Postbus 1277, 5004 BG Tilburg
t. 013 - 572 86 00
Locatie: Heerle, t. 013 - 5728640
- 24 ● **HKS Metals B.V.**
Wolframkade 2,
3812 RC Amersfoort
t. 033 - 463 46 14
- 25 ● **Hoogebom Raalte**
Stobbenbroekerweg 16
8101 NT Raalte
t. 0572 - 35 22 50
Locatie: Zwolle, t. 0572 - 352 250
- 26 ● **ICOPAL**
Postbus 2301, 9704 CH Groningen
t. 050 - 5516333.
- 27 ● **ICOVA**
Kajuitweg 1, 1041 AP Amsterdam
t. 020 - 6114011
- 28 ● **Jac. Caron Recycling B.V.**
Postbus 408, 4900 AK Oosterhout
t. 0162 - 43 39 66
- 29 ○ **Jager Recycling B.V.**
Postbus 66, 9350 AB Leek
t. 0594 - 58 72 50
Locaties:
Oudehaske, t. 0513 - 614 500
Leeuwarden, t. 058 - 213 80 30
Veendam, t. 0598 - 635 594
- 30 ● **Julianahaven Vof Overslag en handelsbedrijf**
Postbus 8198, 3301 CD Dordrecht
t. 078 - 617 95 96
- 31 ● **KLOK Containers BV**
Molenvliet 4, 3076 CK Rotterdam
t. 010 - 492 92 92
- 32 ● **Kunststof Recycling Van Werven B.V.**
Biddingringweg 23
8256 PB Biddinghuizen
t. 0321 - 330573
- 33 ● **Langezaal Afvalverwerking B.V.**
Postbus 198, 7480 AD Haaksbergen
t. 053 - 573 58 00
- 34 ● **Methorst Milieu Recycling b.v.**
Postbus 114, 3925 ZJ Scherpenzeel
t. 033 - 277 18 80
Locatie: Ochten, t. 0344 - 693303
- 35 ● **Milieuservice Brabant B.V.**
Postbus 143, 5280 AC Boxtel
t. 0411 - 65 00 00
- 36 ● **Nijhoff Grindmaatschappij B.V.**
Bedrijvenpark Twente 239
7602 KJ Almelo
t. 0546 - 58 13 33
- 37 ● **Ooms Producten bv**
Postbus 1, 1633 ZG Avenhorn
t. 0229 - 54 77 00
- 38 ● **PARO Amsterdam b.v.**
Postbus 20534
1001 NM Amsterdam
t. 020 - 334 43 22
- 39 ● **Puinrecycling Oss B.V.**
Friezenweg 18, 5349 AW Oss
t. 0412 - 62 31 09
- 40 ○ **Putman Recycling B.V.**
Postbus 27, 6930 AA Westervoort
t. 026 - 311 21 51
Locatie: Wijchen, t. 024 - 641 10 27
- 41 ○ **Recycling Centrum Tammer B.V.**
Amersfoortsestraat 7
3769 BR Soesterberg
t. 0346 - 35 22 86
- 42 ● **Recycling Den Helder**
Postbus 330
1700 AH Heerhugowaard
t. 072 - 571 97 44
Locatie:
Den Helder, t. 0223 - 63 75 84
- 43 ● **Recycling Dongen B.V.**
De Slof 36, 5107 RJ Dongen
t. 0162 - 31 49 20
Locatie:
Recycling Waalwijk,
t. 0162 - 314 920
- 44 ● **Recyclingmij. Vijfhoek Flevoland BV**
Bolderweg 14, 1332 AT Almere
t. 036 - 532 64 33
- 45 ● **Reiling Sterksel B.V.**
Postbus 2640, 6026 ZG Maarheeze
t. 040 - 226 15 54
- 46 ● **R.M.B. BV**
Postbus 165, 7770 AD Hardenberg
t. 0523 - 23 80 17
- 47 ○ **Rouwmaat Groep**
Postbus 74, 7140 AB Groenlo
t. 0544 - 47 40 40
- 48 ○ **Shanks Nederland B.V.**
Postbus 141, 2290 AC Wateringen
t. 0174 - 21 99 00
- 49 ○ **Smink Groep**
Lindeboomseweg 15, 3828 NG
Hoogland
t. 033 - 455 82 82
- 50 ○ **Sortiva B.V.**
Postbus 72, 1800 AB Alkmaar
t. 0900 - 767 84 82
Locaties:
Halfweg, t. 0900 - 767 84 82
Middenmeer, t. 0900 - 767 84 82
- 51 ● **Stichtse Vecht Recycling**
Gageldijk 83, 3602 AJ Maarssen
t. 030 - 261 18 66
- 52 ● **Stoel Milieu B.V.**
Vijfhuizerdijk 240
2141 BL Vijfhuizen
t. 023 - 536 46 46
- 53 ● **Sturm en Dekker B.V.**
Kleverkerkseweg 24
4338 PM Middelburg
t. 0118 - 59 27 20
Locatie: Goes, t. 0113 - 21 68 04
- 54 ● **Ten Brinke Recycling B.V.**
Postbus 277, 7460 AG Rijssen
t. 0548 - 53 86 85
- 55 ● **Theo Pouw bv**
Postbus 40329, 3504 AC Utrecht
t. 030 - 242 52 62
Locaties:
Eemshaven, t. 0596 - 54 89 00
Lelystad, t. 0320 - 23 69 66
Weert (Bodemsanering Nederland BV), t. 0495 - 58 33 30
- 56 ● **Tol Milieu**
Contact 1-3, 1446 WB Purmerend
t. 0299-646602
- 57 ● **Twee 'R' Recycling Groep B.V.**
Welbergweg 71, 7556 PE Hengelo
t. 074 - 255 80 10
Locaties:
Almelo, t. 0546 - 58 15 55
Emmen, t. 0591 - 63 00 33
Groningen, t. 050 - 318 28 18
Hengelo, t. 074 - 243 26 57
Mobiële Puinrecycling,
t. 074 - 255 80 10
Veendam, t. 0598 - 62 64 39
- 58 ● **Twence B.V.**
Postbus 870, 7550 AW Hengelo
t. 074 - 240 44 44
- 59 ● **Van Dalen B.V.**
Veilingweg 8, 6851 EG Huissen
t. 026 - 326 62 00
- 60 ● **Van Kesteren Recycling BV**
Postbus 147, 6560 AC Groesbeek
t. 024 - 397 54 54
- 61 ○ **Van Vliet Contrans**
Wateringseveld 1
2291 HE Wateringen
t. 0174 - 29 78 88
- 62 ● **Van Vliet Groep**
Grote Wade 45
3439 NZ Nieuwegein
t. 030 - 285 52 00
- 63 ○ **VAR BV**
Postbus 184, 7390 AD Twello
055 - 3018300
- 64 ● **Vink Aannemingsmaatschappij**
Postbus 99, 3770 AB Barneveld
t. 0342 - 406406
- 65 ● **Vliko**
Achthoveneweg 17B
2351 AX Leiderdorp
t. 071 - 5892900
- 66 ● **Wolfs Aannemingsbedrijf B.V.**
Sprendlingenstraat 29
5061 KM Oisterwijk
t. 013 - 528 22 58

LAVERMAN b.v.

Technisch Handelsbureau

• Gegoten slijtdelen • **MAGIMPACT** • **Xwin**

• Verwerkingsinstallaties voor puinrecycling
• Rotoren & onderdelen • Revisie

• Messen voor Schredders • Zeefkorven
• Onderdelen GFT machines

• Kunststof- & rubber zeefdekken • ClipTec • Zeefgaas

• SWT afvalscheider • Trommelzeefinstallaties
• Transportsystemen

• Magneetsystemen • Permanente magneten
• Electrische magneten • Non ferro scheiders
• Metaaldetectiesystemen

• Slijtdelen uit Hardox 400 en Hardox 500
• Onderdelen voor grondverzetmachines
• Messenstaal uit Hardox en HB materiaal

• Zeefmachines • Transportsystemen
• Verwerkingsinstallaties voor zand- en grindindustrie

Postbus 250
2400 AG Alphen aan den Rijn
Distributieweg 31
2404 CM Alphen aan den Rijn

Technisch Handelsbureau
Laverman b.v.

Tel. (+31) (0)172 47 51 53
Fax (+31) (0)172 47 65 04

www.laverman.nl